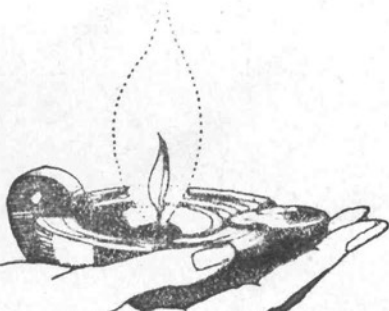

Poštšina plačana v gotovini.

12
1934
ŽENSKI
LIST.

VIGREDO

VIGRED, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—, za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.— Izdaja konzorcij Vigredi (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova cesta, 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Masarykova cesta 12, palača Vzajemne zavarovalnice. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah, za tiskarno odgovarja Jožef Godina C.M.— Telefonska številka 3519.

Sklep uredništva 10. prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaprosenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine Vigredi, naj se naslovi na uredništvo, vsi dopisi glede naročil, reklamacij in naročnine pa na upravništvo Vigredi, Masarykova c. 12, Ljubljana.

V S E B I N A

Na grobu našega kralja (Draga Beloglavec). — Ob tragični smrti našega kralja. — Kralj Peter II. — Bela srca († Lojze Županov). — Brezmadežni (dr. p. R. Tominec). — Večna obljuba Mariji (V. Razlagova). — Katoliško udejstvovanje. — Evharistični kongres 1935. — Moje prvenstvo za eno šivanko (F. Zupančič). — Sloni dekline (Milka). — Japonska žena (M. P.). — Hiša v Grapi (V. Winkler). — Ne pridi več (M. Stepanova). — Žena in delo. Človek in stroj. Kmetijski in gospodinjstveni posli. Vprašanja in odgovori. — Kolodvorski misijon v Kölnu. Ob odhodu v vele mesto. — Po ženskem svetu. — Iz naših krogov. — V Rožnem domu. Za Izselseljeniško nedeljo. Gospodinjstvo. Kuhinja. O pastetah. Vrt. Kazalo.

Opozarjamo na
„Izselseljeniško nedeljo“
2. decembra

VIGRED

LETO XII. LJUBLJANA, 1. DECEMBRA 1934. ŠTEV. 12.

Beloglavec Draga:

GROB NAŠEGA KRALJA

(Na 30. dan smrti.)

Vseh mrtvih dan je stopal po grobovih,
darove tužnonežne jim delil,
z nasmehom grenkim jih pozdravljal
in z nemo solzo jih rosil.

In k Tvoji rakvi je pristopil, kralj.
V obupu nemem vprašal je: Zakaj?! ...
Ti, knez miru, počivaš v večnem miru.
A srca Tvojih Te žele nazaj.

Za dar kaj naj poklanjam?
Cvetic in lučk Te venča sto;
a ljubljenu kralju naj
moj dar kraljevski bo.

Vse solze, ki za Te so lile
iz žalostnih oči,
strdil sem v čiste bisere:
ljubezen v njih gori.

Na črno krsto sem jih vsul,
na speče Ti srce;
a grobnica je tesna
in solz je še in še ...

Tvoj duh iz jasnih sinjih dalj
bo štel jih, ne doštel:
»Gospod, glej, v svojem narodu
bom vekomaj živel!«

OB TRAGIČNI SMRTI KRALJA ALEKSANDRA I. ZEDINITELJA

Od onega usodnega 9. oktobra prihajajo dan za dnem poročila naših podeželskih društev o žalnih sejah, ki so jih priredila tiste žalostne dni, ki so jih v srcu in v duši morebiti najgloblje dojele slovenske žene in matere. Genljivi so opisi raznih prizorov, ki so se dogajali tiste dni v naših domovih, kjer je bila potrtnost in žalost prav taka, kakor če bi bil umrl družinski oče.

Dne 11. oktobra ob 6 zvečer je sklicala Slovenska krščanska ženska zveza kot centrala katoliških ženskih društev v Akademski dom v Ljubljani žalno sejo. Zastopano je bilo po svoji matici Ženski zvezi vse katoliško ženstvo Slovenije, imenoma še Krščansko žensko društvo, Akademsko društvo »Savica«, konzorcij »Vigredi«, Elizabetne konference, Poselska zveza, Društvo za varstvo deklet, Društvo tobačnih vpokojenk in zastopnice drugih ženskih društev Ljubljane in okolice.

Vse tihe so prihajale te zastopnice in so se nemo zazrle v silno primerno okrašeno kraljevo sliko. Dekoracijo je izvršilo Krščansko žensko društvo.

Predsednica Slov. kršč. ženske zveze, gdč. Lebarjeva, je z globokim občutjem orisala pokojnega kralja Aleksandra I. kot vernega junaka, očeta Jugoslavije, velikana jugoslovanske misli, simbol miru, resnice in zvestobe.

Potem je izvajala: Žalostna novica o tako tragični smrti našega ljubljenege vladarja je najgloblje pretresla slovensko katoliško ženstvo. S studom obsojamo zločin, ki je ugasnil plemenito življenje največjega Jugoslovana in oropal Jugoslavijo skupnega, nenadomestljivega očeta. Kakor globoko sočuvstvujemo z vso Jugoslavijo, vendar nam v tej bridki uri hite naša srca v prvi vrsti k njej, ki je žena in mati kakor me in zato po srcu in po duši najgloblje čutimo njeno bol: vse misli naše hite k Nj. V. kraljici Mariji z željo, naj jo Bog tolaži ob prebridki izgubi.

Ko se v globoko hvaležnem spoštovanju spominjamo viteških vrlin blagopokojnega Nj. V. kralja Aleksandra, se klanjamo njegovemu spominu in mu kličemo: Slava, slava, slava! (Zborovalke so stoje poslušale spominski govor in so se z nepopisno žalostjo pridružile slava-klicem.)

Ob njegovi krsti pa obetamo Nj. V. kralju Petru II. nezlomljivo zvestobo in neomajno vdanost. Živel kralj Peter II.! Živel! Živel! (Tudi temu klicu so se navdušeno pridružile vse zborovalke.)

Z žalne seje se je odposlala Nj. V. kraljici Mariji nastopna brzjavka:

Njenemu Veličanstvu kraljici Mariji, Beograd. V najgloblji žalosti stoji slovensko katoliško ženstvo ob rakvi Nj. V. kralja Aleksandra I. — Verni junak, oče Jugoslavije, velikan jugoslovanske misli, simbol miru, resnice in zvestobe bo živel v naših srcih. — Bog blagoslavljaljaj kralja Petra II.! Bog čuvaj ves kraljevski dom!

Krščansko žensko društvo pa je odposlalo to-le brzjavko: Slovenske matere in žene se Vašemu Veličanstvu klanjamo v globoki vdanosti in prisrčnem sožalju. Naša srca plakajo z Vami. Ideje blagopokojnega kralja Aleksandra, ideje sprave in miru bodo živele v naših srcih in v srcih naše dece. Za Vaše Veličanstvo in Vaš visoki rod bodo molile vse slovenske matere.

Vse katoliške ženske organizacije so se udeležile žalnega sprejema Nj. V. kralja Petra II. in Nj. V. kraljice Marije na glavnem kolodvoru, kakor tudi žalne službe božje v stolnici, žalne komemoracije na Kongresnem trgu. Vsa društva so poslala svoja zastopstva k pogrebnim slavnostim v Beograd. Slovensko krščansko žensko zvezo je zastopala gdč. Vida Masič, Krščansko žensko društvo pa gdč. Slavica Vencajz.

V vseh naših društvih pa je odslej osnovni program za naše delo oporoka našega viteškega kralja:

ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!

Njegovo Veličanstvo kralj Peter II.

Slovensko katoliško ženstvo se klanja Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II. — Za mladega vladarja, ki je odslej žarna nada Jugoslavije, molijo tisoči in tisoči slovenskih žen in deklet, naj Bog blagoslavlja njegova pota in daje uspehov njegovemu delu za blagor vroče ljubljene Jugoslavije.

ŽIVEL KRALJ PETER II.!

BELA SRCA.

Povest učiteljice Majde.

13. PET LET KESNEJE.

(Konec.)

Profesor Tine sedi za vrtno mizico in pije čaj. Pri njem sta kaplan Andrej in župnik Lojze, draga prijatelja. Danes je poteklo pet let, odkar ju je z Majdo povezal Lojze, a Andrej je drugoval. Pet let ljubezni, ki so minula kot sladek sen.

Majda se je že malo odebelila, a bila še zmerom sveža kot popek vrtnice. Pravkar nese na vrt na okroglem pladnju sočno torto, za njo pa caplja sreča vse hiše, Majdica.

»No, Majda«, se posmeje župnik Lojze, »sladka si pa še zmerom. Brez torte tvoj želodček ne more živeti!«

»Res, Lojze, kot tvoj brez žgancev in kislega zelja, kakor si že tolikrat pravil.«

»Imaš prav, Majda, gruntar še zmerom iz mene gleda.«

»Ati, prosim žličko!« je zazvonkljal droben glasek.

»Kaj boš z njo, Miška?«

»Pupici bi dala papice.«

»Na, le daj ji, pa nase ne pozabi!«

»Ali veš, Andrej, da mi je ta štrukelj odpihnil že nešteto temnih ur? Vrnem se iz šole, mrk, saj veš, koliko razočaranj tam doživiš. Pa ti prihiti v naročje ta sladka punčka s svetlimi očesci in ti kliče v uho: Ati, moj ati, ati! Moraš se nasmejati, moraš pustiti pred vrati zlo voljo. In ta moja pridna ženica, nikoli mi ni prizadela najmanjšega zla. Vidva prijatelja ne moreta doumeti družinske sreče, kakršna je moja.«

Ves se je raznežil Tine; ujel je vso ožarjeno glavo svoje žene ter jo vroče poljubil na lepe oči.

Andrej in Lojze sta se zamislila bogve kam. Morebiti sta čutila: tudi midva se mučiva, podnevi in ponoči zdraviva notranje rane faranov, mnogokrat se srečava do smrti žalostna, a nihče naju ne čaka s tolažbo.

»Lepo je pri vas«, se je prebudil Lojze, »kadar koli pridigam o sreči v družini, mislim na vaju in beseda mi je topla . . .«

»Pet let!« se je vmešal Andrej. »Pet let ljubezni je že cel gaj dehtečih rož. Greš mimo in si pijan od miline. Vidva uživata to tudi takrat, ko mi drugi ljudje nimamo pomladi . . . Tine, drugače sva midva z Lojzom mislila, pa se ni zgodilo. In bolje je tako. Srečen si in mnogo dobrega boš storil. Želiva tudi tvoji mali Majdici toliko sreče, ko bo odrasla . . .«

Majda je molčala, njeno srce pa se je smehljalo.

Sonce je padalo, ko sta vstala Andrej in Lojze.

»Lepo je bilo, a morava iti. Najini otroci čakajo. Morebiti naju kličejo na bolniških posteljah.«

»Resnično«, je dopolnil Lojze, »še enkrat vama čestitava in želiva srečo še naprej.«

»Srčna hvala, prijatelja, pa pridita zopet.«

»Striček, pa!« je nudila Majdica ročico Andreju in Lojzetu.

»Pa, srčica, pa!«

Šla sta in padajoče sonce je metalo dolgo senco za njima.

Ko se je Majda neko dopoldne pridno sukala okrog štedilnika, pozvoni zvonec in pismonoša ponudi Majdi pismo. Predno pa ga je odprla, je prebledela. Sesedla se je na stol in trepetala. Pisava je bila Janova. Po dolgi borbi je položila neodprto pismo na pisalno mizo.

Opoldne se je vrnil Tine in vprašal prebledelo ženo:

»Kaj ti je ženica, da si tako iz sebe?«

»Pismo glej na mizi!« je zašepetala in se ga oklenila.

Tine raztrga kuverto in bere:

»Draga Majda! Vse vem, kako je s Teboj. Srečen sem, ker si srečna. Pišem ti pa, da ti povem o svojem miru. Zdaj, ko so daleč oni dnevi, sem lahko odkritosrčen. Po Tvoji izgubi za me ni bilo več življenja. Brezumen sem taval po koroških cestah. Pa prišla je na našo šolo učiteljica, nelepa, in ne več mlada, ki je razumela moj nepokoj in mi bila dobra tovarišica. Ob njej sem si zdravil srčno rano. In ozdravel sem. Pred tremi leti sem se oženil z njo in živim zadovoljno življenje. Imam že fantka Tineta, zdaj pa pričakujeva drugega blagoslova. Zatorej vaju prosim oba, če bi botrovala. Ob prihodnji priliki pa bom vrnil . . . Bodimo si srčni prijatelji; to mi je prišlo na misel zdaj, ko vidim, da je življenje ob dobri ženi lepo . . .«

Majda in Tine sta se iz srca razveselila.

»Piši mu«, je dejal Tine, »da prideva, da sva v vsakem primeru na razpolago, da se veseliva, da . . .«

»Tine, dobri Tine!«

*

Cincerlin! je pozvonkljalo po okenskem steklu sredi noči. Tine je planil k oknu:

»Kdo je?«

»Anka!«

Trenotek za tem je že stala v sobi Anka z veliko košaro. Lica so ji rdela, oči se smehljale.

»Kam, ti vesela punčka?« jo je vprašala Majda.

»Za srečo.«

»Pa menda ne v Ameriko?«

»Samo malo bliže. Na Dunaj.«

»Oho!«

»Pravzaprav v Novo vas pri Dunaju. Tam me pričakuje samostan Dobrega pastirja. Kaznjenke bom tolažila in jim duše odpirala za Boga. Oh, kako sem srečna!«

»Glej Anka, tudi tebi se je sreča izpolnila. Kdo bo pa zdaj v gorenji hiši? Kolovrat bržkone počiva, prejina povesma čakajo druge roke . . .«

»O ne, Metka se je vrnila iz mesta. Seveda ji kolovrat ne bo bogve kako pel. Mesto ji je vzelo zmisel za domača dela. Morebiti bo čez mesec dni znova povila culo in šla. Nemirna kri, ki nima počitka . . . Moja soba bo pač prazna ostala. Oh, hvala Bogu, da grem!«

Sonce je sijalo na njo sredi noči.

Naslednji dan je skozi okno tretjega razreda zaklicala: »Na svidenje v nebesih!«

Vlak jo je odnesel v božjo srečo . . .

*

Kakor se je svetopisemskim neplodnim ženam šele v pozni starosti izpolnila želja, da so povile naslednike, tako se je zgodilo ženi Paljuškovega Jožeta. Trideset let je lomil hrbet v ameriških rudokopih, da bi si prislužil za grunt in hišo. Ko se je vrnil domov, je bil star. Potomca ni bilo. Zaman so njive klicale, potomca ni bilo.

Nekega dne pa zaupa žena Jožetu:

»Zdi se mi, da čutim pod srcem življenje.«

Mož ni odgovoril. Objel je ženo in jo pobožal po sivih laseh. Nato se je naslonil na steno in pokazal skozi okno:

»Kar vidiš, žena, vse te rebri in polja, vse naj bo tvoje in tvojega otroka. Samo daj mi, samo daj mi otroka . . .«

Zdaj že stopica za Jožetom mali Jožek, kralj Paljuškovine. Visoko telo Jožetovo, ki se je že polagoma lomilo v hrbtu, se je znova ponosno vzravvalo, oči, ki so bile že brez izraza, se veselo iskrijo.

Mladost se je vrnila v hišo, ki je bila že zapisana poginu. Bela srca zre Oče iz nebës s posebnim veseljem . . .

Nekdaj ponosni Miholj poseda sleherni večer pod košatim orehom in si podpira težko glavo. Z nikomer nič ne govori. Njegov pogled je venomer zapičen nekam v nepoznano. Zdaj zdaj globoko vzdihne, kot bi se pretrgale vse kite v njem, pogleda malo okrog sebe in znova utone v premišljevanje.

Kruto se je maščevala na njem ona Amerika, o kateri je imel toliko toplih besed. Ni bilo dovolj Janeza, tudi Petra je nenadno zmanjkalo. Podedoval je po pokojnem bratu težkih dolarjev in neko jutro so ga našli zaklanega in izropanega . . .

Tako je umiral ponosni Miholjev rod. Ne v borbi za domač kruh, marveč za tujo zemljo, za tuje bogastvo, doma pa zaman kličejo neobdelane njive.

Ali sem zaslužil od tebe, dežela, ki sem te ljubil in pridigal o tebi? Na mojo besedo so prodajali sosedje njive in se vozili čez lužo v tvoje naročje. Zdaj pa mi sinove moriš . . .

Tudi Mahdičevega Poldeta je zarušilo.

In Matetovega Jožeta.

In Doričevega Marka.

In . . . kdo bi jih naštel!

Stari Miholj se je pogreznil v svojo skrito žalost in ni več pil in ne kadil.

Ko pa se je nekega dne oglasil pri njem Petričev Štefan, naj mu svetuje, v katero ameriško državo bi zavil, mu je odvrnil: »Ostani doma. Domovina je mati, tujina pa je sovražna mačeha. Ubila te bo.«

Zavrnel je angleške besede in obleko; spet je postal preprosti Beli Kranjec s skromno pohlevnostjo. Srce pa mu je venomer ponavljalo: blagoslovljena, domovina . . .

Bela Krajina se ne bo nikoli umirila. Čim več sinov in hčera si mora v tujino iskat kruha, tem več jih belokranjske matere narode. Čudovito zdravo ljudstvo je to, naravno kot vsi pojavi njihovih gruntov, rodnost in nerodnost. Ne poznajo ne laži ne licemerstva. Topla odkritost jim veje iz duš kot dobri veter.

Ko je Majda odhajala iz vasi, kjer je učiteljevala, so ji matere prinesle otroke v naročju: »Kdo jih bo ljubil, ko bodo morali med šolske klopi, ko ne bo vas? Nič več ne bomo rodile. Ljudje iz mest ne znajo z našimi otroki živeti. Vi edini ste bili, ko da ste med nami rastle . . .«

In vendar se po vasi pode cele gruče otrok. Dobre belokranjske matere še rode . . . In bodo!

Bela Krajina ne bo nikoli izumrla . . .

(Konec.)

Dr. p. R. Tominec:

BREZMADEŽNA

In principio dilexit eam. Od vsega početka te je ljubil. On, ki je naša zadnja sreča. Kako Te ne bi, milostna Gospa? Ali veš, kako si lepa, Ti čudoviti sen večnosti same, Ti sladka, opojna sanja božje ljubezni. Glej, On, ki je kralj vekov, je od vsega početka nate mislil in Te ustvaril tako dovršeno, tako čudežno lepo, da vse naše misli ob Tebi umolknejo in se izlijejo v en sam sijaj občudovanja. Kako smo srečni ob misli, da si Ti, naša Gospa in milostna Mati, naša čista brezmadežna sestra, cvet iz naše človeške ograde in da se Ti nebo samo smehlja. Ti morda ne veš, kako trpimo v svoji grešnosti, kako nam srce krvavi in kako so naša lica otožna ob misli: Tudi naši najbolj nedolžni otroci, tudi njih kristalno čiste oči, tudi ta neomadeževana čela so obsojena v brezkraino žalost izvirnega greha. Ti sama si izvzeta, Ti naš čudežni cvet, Ti sladkost naše krvi, Ti sladki napoj za vso bridkost naših dni.

Kako te ljubim! Ti si zadoščenje našemu ubogemu rodu, zakaj Ti edina nisi bila za hip pod neizprosno peto sata-
na, tega našega zopernika, ki sovraži vse, kar spominja na čistost, na lepoto, na neomadeževanost. Tebe Edino je Bog izvzel iz te strašne oblasti, ki je sad prvega greha prav tako, kakor prve velike laži. »Kakor bogova bosta . . .« in prva žena se ne more otresti zapeljive misli. Kakor bogova . . . in zadaj za tem obetom je skrit tako strašen, tako ško-

doželjen krohot, da se še peklu samemu studi. Adam in Eva ga ne čujeta. Ko pa spoznata, da sta bila za najboljše in najlepše prevarana, zaihtita, kakor samo človek more v najhujši boli. Prepozno. Že sledi kazen, izgnana sta iz raja. In mi vsi vajini pozni otroci z vama. O Eva, ti mati vseh živih, ko bi ti vedela, kaj nam je prinesla tvoja nečimerna želja — postati kakor bogova, da si vedela za vse solze in za vse gorje, ki bo iz tega edinega greha porojeno, bi gotovo nikoli ne iztegnila svoje roke k prepovedanemu sadu. Kako bridka je starodavna resnica: »To greha vsakega je grozna kletev, da zlo iz zla je neprestana žetev . . .«

In ta žetev je bila strašno bogata. Če bi človeške solze postale reka, bi bila ta reka slana in grenka od gorja. Sovraštvo, zavist, jeza, blodnja sla, vojske, morije brez konca in strahotno pomanjkanje ljubezni.

In Ti, naša ljuba gospa, ki si hotela biti vedno le Njegova najmanjša dekla, Ti si kakor prepad, ki v njem šume in se stekajo neizmerni slapovi milosti, čistosti in lepote. Najslajše skrivnosti so v Tebi, ki jih mi samo slutimo, ki mi po njih samo hrepenimo v zarji obetajoče večnosti.

Daj nam, milostna Mati, Ti naša ljuba Gospa, da enkrat uzremo Tvoj ljubi, dobri obraz tam, kjer so vse najlepše sanje čista, zlata, večna resnica.

(Iz knjige »Naša ljubezen Tebi, Gospa«. Dobi se pri Sfiligoju, Sv. Petra cesta, stane Din 30.)

S. Murillo.

Vika Razlagova:

VEČNA OBLJUBA MARIJI!

(H glavnemu prazniku Marijinih družb.)

Ko pred oltarjem Tvojim sem klečala,
ter Mater ljubo prvič Te nazvala,
obljubo večno takrat sem sklenila,
da večno, o Marija, bodem Te ljubila!

Iz srca mojega prihajale so želje,
ki spajale se v prošnji vročih so nebroj,
Marija, Mati, Deva rajska,
naj roka Tvoja vedno čuje nad menoj!

Udano hočem vedno Tebi vsa živeti,
storiti vse, le Tebi, o Marija, v čast.
Oh varuj vedno Ti me Mati,
in v svojo sprejmi me oblast.

Srce Ti moje vedno je odprto
saj veš, kako po Tebi hrepeni.
Zato pri meni bodi o Kraljica,
usliši prošnje moje Ti!

Darujem Ti vsa čustva svoja,
in misel vsako svojega srca,
moj vsak vzdihljaj naj bo dokaz Ti,
da Tvoja sem — na veke vsa!

Zato če tudi vse mi vzameš,
le daj mi to, da nič ne žalim Te,
da v duši svoji vedno Tebe nosim.
Ti Mati blaga, blagoslavljalj me!

In ko nagnilo se mi bo življenje,
v zadnji uri bodi Ti z menoj,
poklič k sebi me, preljuba Mati,
da bom na veke združena s Teboj!

KATOLIŠKO UDEJSTVOVANJE

(Nadaljevanje.)

4. *Od cerkvenega vodstva ustanovljen apostolat.* Če hoče KA, da bo pomoč hierarhiji, tedaj se mora v svojem razvoju ravnati po hierarhičnem razvoju Cerkve. Postavi se torej na župnijski temelj; vse skupine KA v župniji so okoli župnika. Po potrebi se organizira dalje po dekanijah. Je pa tudi bistveno škofijska zadeva. Vse škofijske skupine so na razpolago svojemu škofu. Tako prav KA uresničuje veliko temeljno pravilo: ničesar brez škofa. Potrebuje tudi vodilne in urejevalne centrale, ki predstavljajo za korist ljudstva primerno in potrebno enoto.

POTREBA KA — DOLŽNOST ZA KA.

Papež Pij XI. prav: »Misel na ta način (t. j. po KA) katoliško stvar podpreti, so skušali že naši predniki uresničiti. V najtežjih stiskah Cerkve in človeške družbe so klicali k žetvi. Z veliko vnemo so opominjali vernike naj pod vodstvom škofov bojujejo svete boje in po najboljših močeh skrbe za večno zveličanje svojega bližnjega.« (Pismo na kardinala Bertrama 12. nov. 1928.) Naj opozorimo na tem mestu na Leona XIII., ki v svoji encikliki »Rerum novarum« (15. maja 1891) in v svoji okrožnici »Graves de Communi« (18. januarja 1901), ki jih je izdal proti socializmu in za krščansko rešitev socialnega vprašanja. Tudi papež Pij X., ki je izdal 11. junija 1903 svoje pismo »Fermo proposito«, da bi uresničil svoj program, vse prenoviti v Kristusu, je delal to v smislu KA. Tudi mirovni papež Benedikt XV. je to delo nadaljeval, ko je v svojem božičnem nagovoru 24. decembra 1918. podal namero, prenoviti v krščanskem duhu po vojski razrvano družbo.

Oklic Pija XI. pa je imel posebno svečan značaj. V svoji prvi svetovni okrožnici »Ubi arcano Dei« razlaga, da KA neizpodbitno spada k pastirski službi in krščanskemu življenju in da je z njo »ne- ločljivo združena obnova Kristusovega kraljestva, kakor tudi podvig onega pravega miru, ki je izključna last tega kraljestva.« Veličino in visokost KA poudarja: »... Povejte svojim vernikom laikom, da s tem, če združeni s svojimi duhovniki in škofi delajo na apostolatu in na rešitvi posameznikov, kakor tudi celotne družbe, postajajo vedno bolj »izvoljeni rod«, »kraljevsko duhovništvo«, »sveto ljudstvo«, božje ljudstvo, kakor jih sv. Peter slavi.«

To pa je njegov stalni oklic; očetovsko mogočno in vplivno se razlega ta klic ob svečanih prilikah njegovega pontifikata, kakor pre mnogih nagovorih, ki jih je imel ob številnih prilikah na najrazličnejše skupine ljudi. Prav tako se tudi izraža v svoji okrožnici o »Krščanski vzgoji mladine« (31. decembra 1929), o »Krščanskem zakonu« (31. decembra 1930) in o »Svetih duhovnih vajah«.

Za Italijo n. pr. je govoril v svojem govoru na katoliške časnikarje 26. junija 1929. Izrecno se sklicuje na KA, da dela skupno s hierarhijo za »duhovno oplodovitev« velikega zgodovinskega trenutka, ko se je izvedla z lateranskim mirom sprava Italije s sveto stolico.

Tako pogosti in izrecni klici papeža pač dajo zadostno sklepati na potrebo KA. Glava Cerkve je najboljši razsojevalec o sredstvih, ki so primerna, da sama krijejo potrebe Cerkve. Za njihovo vodstvo prejema posebno pomoč sv. Duha. Toda sv. Oče Pij XI. je še večkrat hotel podati tudi glavne vzroke, ki v današnjih časih napravljajo KA neobhodno potrebno.

EVHARISTIČNI KONGRES 1935

Evharistični kongresi so v zadnjih desetletjih gotovo najveličastnejše prireditve, zlasti svetovni evharistični kongresi. Stotisočglave množice prihajajo od vseh strani sveta, vse prežete z enim stremljenjem, da pokažejo svojo najiskrenejšo vdanost in spoštovanje evharističnemu Kralju.

Leta 1935. se bo vršil v Ljubljani jugoslovanski evharistični kongres. Pripravljalni odbor je določil že čas kongresa, 28. junija in praznik apostolov sv. Petra in Pavla, ki pade na soboto in sledečo nedeljo t. j. 29. in 30. junija, ki bosta glavna kongresna dneva.

Ni samo dolžnost pripravljalnega odbora, da stori vse potrebno, da se bo kongres vršil z vsem sijajem, ki ga premore jugoslovanska zemlja, ampak tudi vseh župnijskih skupin KA, bodisi moških ali ženskih ali mladinskih. Zaradi tega objavljamo že danes, da se bo kongres vršil in prosimo, da vse čitateljice na tem mestu vsak mesec iščejo nadaljnih navodil za izvršitev velikega programa.

Tudi me, žene in dekleta, ne smemo držati rok križem, kadar gre za tako veliko prireditev. Nihče drugi ni bolj poklican kakor

me, da se pripravijo naše družine za ta veliki praznik. V ta namen bomo vse po svojih najboljših močeh v naših družinah vedno iznova in z največjo ljubeznijo vodile vse naše družinske člane, prav posebno v teh mesecih, ko se vrše zunanje priprave, h Gospodovi mizi, da od tam ponese mo pravega ognja v vso prireditel, ki naj pomenja presnovno vsega našega življenja.

V drugi vrsti bo treba potem sodelovati tudi pri zunanjih pripravah. Pripravljalni odbor računa s tem, da bodo slovenske žene in dekleta z vso vnemo vzele to delo v roko, a to ne šele zadnji čas, temveč že takoj, da se bo vse delo lepo porazdelilo. V vseh župnijskih odborih Katoliške akcije za žene in v odborih Katoliške akcije za dekleta, naj se že takoj pri prvi seji vrši razgovor, kako se bo prav ta domača župnija v čim obilnejšem številu in s čim boljšo in vestnejšo pripravo udeležila evharističnega kongresa. Vse dobre misli in nasvete, ki pri takih razgovorih nastanejo, pošiljajte pripravljalnemu odboru, lahko pa tudi škofijskemu odboru Katoliške akcije odsek za žene ali odsek za dekleta, prav tako pa tudi lahko uredništvu Vigredi.

Nobena žena in nobeno dekle pa naj ne odreče svojega sodelovanja pri župnijskem pripravljalnemu odboru za evharističen kongres, ki se že ustanavlja po naših župnijah ali pa se bodo v najbližjih dneh.

Na glavna kongresna dneva t. j. 29. in 30. junija se bodo vršila tudi velika manifestacijska zborovanja katoliškega ženstva, na kar že sedaj opozarjamo. Zato naj vsi ženski in deklinški odseki Katoliške akcije, vsa ženska in deklinška prosvetna in izobraževalna društva z vso vnemo že sedaj pripravljajo članstvo, da jim bo evharistični kongres prinesel čim več koristi.

Takoj na delo za evharistični kongres!

Francka Zupančič:

MOJE PRVENSTVO ZA ENO ŠIVANKO

Ena sama šivanka je pač bodisi kot vrednost, bodisi kot važnost zanemarljiva količina. Toda mnogokrat kot šivanka neprecenljiva. To sem okusila nekoč na potovanju in sicer v hotelu, kjer mi je odpadel črevljev gumb: tudi to je naposled smešna smola. Toda kadar imaš sestanek z velevažno »gosposko«, treba biti točen in ni izgovora polurni zamudi vsled izgubljenega gumba.

Rekle boste, da je pol ure le preveč za pritrditev nesrečnega gumba? Toda ne bi mi več oporekale, če bi i ve več ne našle v mali šatuljici za potovanje šivanke, one dragocene šivanke, ki se je vedno vozila z vami. Šivanke, šivankice vedno pripravljene pomoči v malih nezgodah, ki se vam lahko pripete vsak trenutek in ki postanejo skoro tragedija, kadar si tisoč milj in še bolj daleč zdoma in nimaš niti najmanjše ideje o legi mesta, kamor si dospela ponoči . . . In takole tragedijo sem doživela pred nedavnim na mojem potovanju: bila sem že vsa »naštimana« za važen, že omenjen sestanek. Zapeti mi je bilo le še črevlje. Morda malce prenestrpna, ali kdo ve kako, gumb je odletel.

»In sedaj?«, sem se vpraševala v zadregi in gledala za odletelim porednežem. Po par dobrih minutah se mi je posrečilo najti ga v gubi preproge, ko sem že skoro obupala. Tesno stisnjenege v pesti sem odprla kovček in segla po šatuljici, da vzamem nit in šivanko. Šatuljica je bila in sukanec tudi, in tudi — o ironija usode — različne igle umetno-glave, dvojce igel varnic in mal naprstnik. Toda vse to meni ni hasnilo. Skoro mrzlopotna sem takoj doznala, da predragocene šivanke ni bilo več. Čudno je izginila, šivanka, šivankica, v enem trenutku prepotrebna in ki bi bila tedaj dala zanjo ne vem kaj.

»O!«, sem skoro zavpila razdražena, »šla je z nesrečno Keko, ki ne more videti šivanke, ne da bi se je polastila ter jo izgubi trenotek kasneje, kakor vedno.«

In ni mi preostajalo drugega kot poprositi gospo lastnico hotela, da mi pomore. Poklicala sem jo telefonično in k sreči se mi je gospa sama oglasila.

»Gospa, odletel mi je črevljev gumb; prosim, bi dobila šivanko?«

»Kako? Vam niso osnažili črevljev?«

»Ne, ne; samo gumb mi je odletel; pošljite mi, prosim, šivanko.«

»Šivanko?«

»Da, prosim!«

» . . . s sukancem?«

»Brez. Samo šivanko, kakršnokoli.«

Toda gospa, vedno prevljudna in preskrbna je malomarno odlašala z mojo šivanke . . . eno, dve . . . pet minut . . . Morda, če bi bila zahtevala pečeno piško, bi mi bila postregla bliskoma.

Obupna sem se osrčila in potrkala na sosedne duri. K sreči se mi je oglasil ženski glas.

»Oprostite,« sem prosila v mučni zadregi, z ginjenim glasom, ki bi bil presunil najtrše srce, »prosim, ali bi mi posodila za minuto samo šivanko?« (ago).

»Quesque c'est »ago?«

»Un ago . . . un . . .«

»Sais pas!«

Tu imaš! Zaman vztrajati: najbrže doma ni nikdar vbadala šivanke in zakaj bi ji potem bila v prtljagi? In čemu bi bila šivanka med svinčniki, steklenkami in škatljicami elegantne dame?

Nisem nadlegovala dalje — in čemu bi tudi? Premišljala sem kako in s kakim surogatom bi nadomestila svoj prepotreben gumb na kakršenkoli način in mislila na vse šivanke, ki mi jih tedensko izgublja dekla Keka, ki je prava šivankojelca.

Naposled sem si pomagla z črnoglavo iglico, ki mi je dičila šatuljico: smešno seveda, presmešno in morda tudi nevarno in opraskala me bo morda pošteno; toda a la guerre comme á la guerre, samo da ne bom prepozna na sestanku.

Vrnivši se, sem takoj iskala trgovine in izpraševala po galanterijski trgovini. Kje bi bila kaka? . . .

Končno sem jo iztaknila vendarle in kupila 25 različnih šivank, »zlatouhik« za samih 45 cent. Oh, hvala nebu! Sedaj je šatuljica dobro in za dalj časa založena in Bog daj, ne bom šla več na potovanje, ne da bi se preje ne prepričala o toli neobhodno potrebni malenkosti v kovčku.

Smešno, ne res? In prav res nisem tega zaslužila — ženska že starega rodu; vzgojena, da upoštevam do podrobnosti, bodisi šivanko, ali iglo, ali stotinko, gumb, skorjico kruha . . .

Stotinka se imenuje sedaj zaničevaje; kaj pa je stotinka? In nihče bi se ne sklonil, da bi jo pobral. Vendar nas je mnogo, mislim, ki smo prepričani, tudi v modernih, siloslovnih časih, in vemo da je (vsaj v It.) treba s cestne železnice, če nimaš drobiža, ker brez stotinke drobiža, ti ne more sprevodnik menjati pet-deset lirnega denarja . . . In igla, kaj je pač ena igla? In vendar se nam je že zgodilo, da nismo mogle brez nje zapeti ovratnika pred vetrom in metežem. Grižljaj kruha! . . . Ej ne govorimo o tem, prosim, med lačnimi usti otrok, starcev . . .

Skratka, nič ni tako majhnega in zanemarljivega, ki bi ob gotovih prilikah ne postalo uporabno, rečem dragoceno. Nekega dne mojega davnega detinstva sem videla upogniti se bogatega gospoda, kljub obširnemu trebuhu. Pobral je vinar in si ga utaknil v žep med srebrne novce. Smejala sem se: »Kako so revni bogatini v svoji skoposti!«

Pa je bila potem skopost? Bila bi pač lahko, če bi gospod razdeljeval vsak teden deset in stodenarne bankovce v dobrodelnost? . . .

In moja šivanka? . . . Oj, privedla me je daleč, vidim, drobna šivankica!

Milka:

SLONI DEKLE

Med belimi zavesami
sloni dekle
in gleda rožo, ki cveté
in se rdeče smeje
raz okno njeno.
Tička poje z veje
pesem ji zeleno.

Dekle sloni
med belimi zavesami
a misel ji brzi
v dalje bele,
v tisti bajni svet
kjer on živi . . .

K njemu roma
misel njena,
z njo pa roma
rožni cvet
in tičke pesmica zelena.

JAPONSKA ŽENA NEKOČ IN SEDAJ

(Nadaljevanje.)

Vendar živi v marsikateri japonski ženi zelo mnogo duševne moči. Kako bi sicer mogla prenašati svojo težko usodo, prenašati jo molče? — Med novokrščenkami se nahajajo globoke duše, kakor je bila Monika, ki tudi v največjem trpljenju ne obupavajo in so za vso družino in za svoj narod posredovalke prave vere. Ker je Japoncem lastna neka zaprtost značaja, ki se z nežno občutljivostjo še poveča, je za tujca zelo težko razumeti psihologijo Japoncev.

RELIGIJOZNI TIP je med japonskimi ženami močno zastopan. Najbolj običajni izrazi verskega udejstvovanja so romanja k slavnim budističnim in šintoističnim svetiščem, često obiskovanje templov, vsakodnevno darovanje pred domačimi maliki. Pri velikih svetiščih se večkrat nahajajo budistični samostani za redovnice »Ama-san« imenovane. S strogim spokorniškim življenjem hočejo priti po smrti do srečnege življenja kot »Hotoke« (k božanstvu dvignjena duša).

Take duše so notranje razpoložene za sprejem krščanstva, na drugi strani pa najdemo, kakor povsod na svetu, med ženami površne značaje, ki dozdevno žive brez globlje verske nujnosti ter se zadovoljijo z lepimi oblekami in si preganjajo dolgočasje s čajankami, s potovanji in kinom.

NA PRELOMU

Z vlado slavnega japonskega cesarja Meiji je nastopil popoln preobrat japonskih državnih in družabnih razmer. Kakor se je prej Japonska krčevito upirala in zapirala vsakemu tujemu vplivu, tako se je sedaj odprla vsemu svetu. Valovi modernizma, ki so vdirali v državo od vzhoda in zahoda so tudi življenje žene deloma preobrazili. Do tedaj sploh ni bilo mogoče govoriti o pravicah žene, ki je do poroke morala biti pokorna očetu, po njegovi smrti najstarejšemu bratu ali stricu. Omožena žena pa je bila dejanska sužnja svojega moža. Sedaj si lahko tudi žena pridobiva lastnino. Toda samostojno ženo je tudi še danes težko najti. Še vedno se naj vsako dekle, zdravo, ali ne, omoži: to je poleg drugega vzrok za visoko število smrtnih slučajev, ki je skoro najvišje na vsem svetu.

Moderna Japonka je tesno zvezana z industrijo in z modernim prometnim življenjem. Mlado dekle dela v pisarnah, ob okencih na poštah in telefonskih postajah, najdemo jo kot uniformiranega sprevodnika v avtobusih itd. V kolikor more, obiskuje japonsko dekle višjo deklinško šolo, uči se angleščine, da bi si pozneje lažje služila kruh.

Višje šolstvo je na Japonskem organizirano čisto po ameriškem vzgledu. Japonske univerze pa kažejo nemški vpliv. Za ženo so univerze dostopne šele nekaj let. Za izobrazbo v zdravniškem poklicu pa že več let skrbijo posebne strokovne šole. V prejšnjem poletju je na univerzi v mestu Sapporo napravila prva žena državni izpit iz naravoslovja. Sedaj je profesorica na višji deklinški šoli nemških frančiškank.

Vendar pa že tudi japonska žena preživlja duševno in duhovno krizo, ki jo je izzvala prenegla in prenapeta emancipacija in opustitev ženske domačnosti. Žene

so si dale porezati lase in kimono so zamenjale moderne evropske obleke. Bele nogavice so zamenjale z barvastimi in »geta« (japonske coklje) so se morale umakniti modernim podpetnikom. Poleg tega pa postaja tudi socialna beda od dne do dne večja in s tem postaja tudi žensko vprašanje za Japonsko težaven problem.

Odkar se je utrdilo na Japonskem katoliško krščanstvo, je vzrasel plemenitim Japonkam visok ideal Bogu posvečenega devištva v redovnem poklicu. Ker so orientanci že po svoji naravi nagnjeni k zbranosti in mirnemu notranjemu življenju, imajo s tem že lepe predpogoje za redovno življenje. Tako si n. pr. najlažje razlagamo izredno nagel procvit samostana trapistinij pri mestu Hakodate v južnem delu otoka Hokkaido. Vkljub izredno strogemu načinu življenja šteje samostanska družina 19 inozemskih in 91 domačih članov. Često se zgodi, da zaprosijo za sprejem celo poganke, ki še ničesar ne vedo o katoliški veri. Pred nedavnim je potrkala ena taka mlada Japonka na samostanska vrata. Hotela je postati trapistinija. Na vprašanje, kako dolgo je že katoličanka, je odvrnila začudeno: »Katoličanka, kaj je to?« Niti po imenu ni poznala katoliške vere. V nekem časopisu je čitala nekaj o trapistinjah in se navdušila za njihov način življenja. Posebno bogomiselnost življenja je močna privlačna sila za Japonke. Španske redovnice, ki so se pred 4 leti naselile v Tokiju in otvorile samostan, imajo danes že toliko prosilk za sprejem, da jih vseh ne morejo niti sprejeti.

Tudi domače družbe, ki imajo za nalogo predvsem karitativno delo in katoliški apostolat, se zelo razveseljivo razvijajo. Njihove članice se udeležujejo po bolnicah, hiralnicah in sirotišnicah, obiskujejo bolnike po domovih in jim prinašajo pomoč za dušo in telo, predvsem pa jih pripravljajo na sv. krst. Občudovanja vredna je njihova ljubezen, gorečnost in potrpežljivost, ki jo izkazujejo te mlade Japonke, ko od ranega jutra do poznega večera in še večkrat ponoči izvršujejo dela krščanskega usmiljenja. Državne oblasti kažejo razumevanje za nesebično delo sester in jim dajejo za njihova podjetja denarne podpore. Pred nekaj meseci je dala država redovnicam v mestu Okayama brezplačno na razpolago neko hišo, ki jo lahko uporabijo v svoj namen.

Ob uspešnem in blagoslovljenem delu skromnih katoliških redovnic vidimo, da si Bog večkrat izbere majhne in neznatne, da pomagajo širiti njegovo kraljestvo na zemlji.

Venceslav Winkler:

HIŠA V GRAPI

Povest.

(Konec.)

Matevž je okopaval krompir. Bilo mu je nerodno. Dolgo že ni pomnil takega dela, zdaj pa, ko je doma, ga vse dohiti. Mati ne more več, komaj se privleče do praga, ozira se za soncem, več pa ne. Iz Grape ne bo šla nikoli več, nesli jo bodo. Stari Puštalar je nekaj boljši. Rad bi prijel za delo, a je slaboten, da se ves trese. Matevž

mora delati sam. Kar je bilo še otrok, so odšli v svet in nobeden se ni vrnil. Pozabili so na Grapo, mogoče so umrli, Bog ve. Še oče in mati se ne spomnita več nanje.

»Ah«, je vzdihnil, »kaj bi premišljal o vsem tem.«

Zdaj pa zdaj se je razvnel, kakor bi hotel pohiteti in zamahoval je s silo, zemlja se je kadila, no, počasi se je umiril, kakor so pač rasle misli v njem.

Kaj bo z Marjetko? Čeprav je rekel, da mu je vseeno, da je prav za prav smešno, razmišljati o tem, mu ne gre izpred oči. Takole po malem so se začeli vračati nekdanji časi. Kaj je vse takrat mislil! Zdaj bo seveda ostalo, kakor pač je, morda se bo izkopal iz Grape, ta njiva je prvi korak. Morda. Vse je tako negotovo, niti tisto trdovratno zatiranje, da je v svetu napaka, mu ne vliva več upanja. Nekje leži krivda. Petron je skromen in trdi, da v Graparjih. To ni mogoče. Vsak človek ima pravico do življenja, hoče si pomagati na boljše, zakaj bi ravno Graparji molčali? Krivda, krivda!

Kadar se je oddahnil, je pogledal čez breg proti Poljani. Tam je drugačen svet, zemlja mastna, da sama od sebe rodi, polje široko, ceste bele, tam so doma veseli ljudje.

»Pa pride kateri še v Grapo! Bog ve, zakaj?«

Ko je spet pogledal na cesto, se mu je zazdelo, da prihaja nekdo od Javorščic. Na stezo je zavil in gre po travniku navzgor.

Matevž se je naslonil na motiko in opazoval tujca.

»Andrej! Seveda je Andrej! Vraga!«

Potem ga je nenadoma obšla razigranost.

»Po nevesto gre, po ženo, haha! To je lepo na svetu!«

Res je bil Gornikov Andrej in res je šel v Grapo. Po ženo? Sam ni vedel, kaj ga je vzdignilo sredi največjega dela. Ko je zvedel, da je Marjetka odšla, se je prezirljivo zasmel.

»Ko se bo naveličala, se bo že vrnila«, je rekel očetu.

Malomarno je šel za delom in še zažvižagl si je. Pa ni bilo vse tako preprosto. Sredi dneva se je ustavil in se zagledal čez polje. Nehote so se mu obračale oči na pot od Studenca, češ, mogoče bo kdo prišel. Če je zaslišal kje na dvorišču tuj glas, je planil izza ogla, če ni morda kaj novega. Ni si znal natančno razložiti, kaj ga muči, a nezavedno je slutil, da je za vsem Marjetka. Nenadoma ga je obšel čuden strah pred ljudmi. Doslej se ni nikogar bal, smejal se je, zdaj mu je smeh umrl, ustnice so se mu skrčile v čudovito bridke poteze,

kjer je videl kakega človeka, ga je pregledal ostro od nog do glave, kakor bi mu hotel prodreti v dušo in izvleči iz njega vse skrivnosti. Popoldne ga je premagalo. Ves strah, vsa vznemirjenost je butnila na dan v jeznem vprašanju pred materjo:

»Ali je še ni?«

Mati ga je pogledala z začudenimi očmi in odkimala z glavo.

Takoj nato se je zavedel vprašanja, skomignil z rameni in se kot v zadregi obrnil.

Miru pa mu ni dalo. Dvakrat je odšel v zgornjico in strmel skozi okno proti koncu doline. Jezil se je in sam sebi zatrjeval, da ga vse skupaj nič ne briga, a je vendar kričal nad hlapcem in nad deklama. Pomislil je, če bi odšel v gostilno.

»Ne«, je sklenil, »izpraševali bi me.«

Večer je bil pust, noč še trikrat bolj. Prevrčal se je na postelji, skušal je premišljevat o kupčiji in podobnem, a ga je ves čas tiščala zavest, da mu nečesa manjka. Vstal je in se sprehajal po sobi. Zmeraj isto, zmeraj enako. Marjetka . . . Tiho je začel presojeti pretekle dni.

»Saj ni imela vzroka, da bi odšla,« se je tolažil.

Zmeraj glasneje si je ponavljal, da ga res ni imela.

Zdaj pa zdaj mu je neprijetno blisnilo mimo duše, da morda laže. Iz negovosti je počasi zrasla resnica, ves razdvojen se je vzdignil in hotel oditi iz sobe. Odprl je že vrata, a se je umaknil. Oče bi slišal ropot. Vrnil se je v sobo in odprl okno ter se zazrl v nočno pokrajino. Prečudno jasno nebo ga je nekoliko potešilo, s polja in izmed hiš je dišalo po otavi in zrelem poletju.

Poslušal je ure in štel. Dve, tri.

Malo pred četrto je legel.

Spal je dobro uro in ko se je dvignil, je bil ves vrtoglav, bolela ga je glava. V veži je srečal očeta. Spogledala sta se in starec je dejal čisto mirno:

»Ni je še. Tako ne bo šlo, pojdi gledat, kje je.«

»Seveda, saj sem že mislil«, je zamrmral mož.

Dali so mu, da bi jedel.

»Ne morem, bom potlej.«

Mirno se je dvignil in odšel, da niso vedeli, kdaj in kam.

Od začetka ga je tresla omotica, potem se je v svežem jutru zvedril in šel kot včasih po kupčiji. Tudi misliti ni hotel ničesar. Hitra hoja ga je ugrela. Šele na Javorščicah se je za hip ustavil. Po-

gledal je čez breg in videl, da je nekdo na njivi, ki jo je dal Puštalarju.

»Matevž«, je spoznal in nekaj ga je obšlo. Potlačil je vse, kar se je dvigalo nekje na dnu in se obrnil čez travnik k njivi.

»Bog dal dobrega!« je pozdravil.

Matevž ga je gledal, čuden nasmeh mu je plal okrog usten.

»Lep krompir imaš!« je dejal Gornik.

»Lep!« je kratko potrdil Puštalar.

»Nam ga je odnesla voda. Vsako leto ga odnese, a se nobeden ne spomni, da bi bilo dobro, popraviti strugo.«

»Čudni ljudje!« je skomignil Matevž.

Nato sta nekaj časa molčala. Matevž je udaril parkrat po zemlji, a ni mogel nadaljevati, ustavil se je, izvlekel cigareto in jo prižgal. Andrej je strmел po bregu. Tam spodaj je Grapa. Nekaj streh, sivih in slamnatih, se je dotikalo brega.

»Kam pa greš?« je nenadoma vprašal Matevž in Andrej je razločno čutil v njegovem glasu prikrito zlobnost. Vendar je jasno in razločno povedal:

»Po Marjetko!«

»A tako!« je zategnil Matevž, dvignil motiko in začel znova okopavati. Andrej ga je gledal, hotel je že oditi, a se ni mogel zdržati:

»Kaj ti ni všeč?«

»Meni?« se je ustavil Puštalar. »Nikomur bolj. Saj ne veš, kako nam je vsem v napotje. Če si jo znal speljati iz Grape, bi jo moral znati še obdržati. To smo pa mi Graparski drugačni. Meni žena ne bo nikoli ušla.«

Andrej se je stresel in pobledel.

»Kaj te briga vse to!«

»Briga pa tudi ne briga. Sam veš, kako je bilo vse domenjeno, pa si ti razbil. Da, tam pri vas ste čudni ljudje. Dokler sem imel nevesto, mi niste hoteli dati zemlje, ko ste mi vzeli nevesto, ste mi vrgli to njivo.«

Matevž je govoril s trepetajočim glasom. Zavest, da se mu je nekoč zgodilo nekaj, kar lahko imenujemo krivico, ga je podžigala, oči so mu žarele v nerazumljivem ognju, pustil je, da mu je ugasnila cigareta in stal pred Poljancem, kakor bi ga ne pustil naprej.

»Kdo ti je kaj vzel?« je vzkipeł Andrej.

»Ti!« je zamolklo dejal fant.

»Ha, zdaj pač razujem! Zato je zbežala v Grapo! Kdaj sta se zmenila? Kje jo imaš?«

»Koga?« je trepetal Matevž in trdneje stiskal motiko.

»Zadosti razločno sem ti povedal. Čakaj, njive tudi še nisi plačal. Ne boš, falot! Tožil te bom. Takega berača še uženemo!«

Hotel je oditi, a je zagledal Matevževe čudno ognjene oči in sivo lice ter dvignjeno motiko. Mraz ga je obšel in čutil je, da so mu zašklepetali zobje. — Vendar je prezirljivo siknil:

»Udari, hribovec!«

V naslednjem trenutku je čutil, da se ves svet vrti okoli njega. Zakrilil je z rokami in se sesedel. Iztegnil je roke kot bi hotel nekoga prijeti in plašno zajecjljal:

»Matevž, Matevž!. . .«

Pekoča bolečina se je večala, omahnil je v travo. Z zadnjo zavestjo ga je spreletelo spoznanje nečesa mokrega, ki mu polzi po glavi.

»Kri!«, je pomislil in se stresel . . .

Matevž je stal pred ležečim in še zmeraj držal motiko nekoliko od tal. Roke so se mu tresle, rad bi še enkrat udaril, tolkel, razbijal bi rad do nezavesti, da bi izkričal vse, kar ga je bolelo, kar se je gnetlo in zbiralo v njem celo leto. Ko se je ležeči umiril, ga je za trenutek presunilo.

»Ubil sem ga . . .« je spoznal.

Spustil je motiko in se ozrl po njivi. Polovico jo je že okopal. Kdaj bo drugo polovico? Nikoli.

Nikoli!

Kot bi ne bilo poletnega sonca, ga je spreletel mraz, neko strašno spoznanje, da je zdaj vsega konec, konec.

»Ubil sem ga!«

Prijel se je za glavo, kolena so se mu zašibila, sesedel se je poleg nezavestnega. Ozrl se je vanj. Andrejev obraz je bil bled in miren.

Postalo ga je strah. Nehote se mu je skrivil hrbet. Počasi se je vzdignil. Pustil je motiko in omahovaje odšel. Bolj ko se je oddaljaval od njive, manj ga je bilo strah. Ko se je ustavil na poti v Grapo je bil že miren, vsaj na zunaj, čeprav mu je v notranjosti trepetalo vse do zadnje žilice.

»Čemu prav za prav, čemu?« je iskal odgovora.

Ni vedel, odkod se je obujala v njem neka upornost. Iskal je nečesa trdnega, kamor bi se naslonil in je načel tisto svojo večno misel, da je nekje v svetu napaka.

Kot vihra je pal v Petronovo bajto.

»Jezus, Marija!« je vzkliknila Marjetka, ko ga je zagledala bledega in razkuštranega.

»Nič takega, moža sem ti pobil. Pri našem krompirju leži«, je razložil s hripavim glasom.

»Kaj?« je omahnila smrtnobleda Marjetka.

»Moža«, je potrdil nerodno in izginil skozi vrata . . .

*

Andreja so prepeljali na Poljano in Marjetka je šla z njim. Pol leta bridkosti ni bilo nič v primeri s tem dnevom.

»Andrej! Andrej!« je vzklikala.

Na Poljani sta čakala oče in mati. Nista jokala. Mati je mrtvo sedela pri peči, stari Gornik se je pa približal ljudem in strahoma vprašal:

»Ali je še živ?«

»Še!« so potrdili ljudje.

Čudili so se mu, ker se je tiho obrnil in oddrsal na dvorišče. Nekaj minut kasneje je oddrdral hlapec po zdravnika.

Andrej se je pa že zavedel. Iz prvega začudenja in nerazumevanja vsega, kar se je zgodilo, je počasi prešel v premišljevanje. Ni se mogel okreniti na nobeno stran, kakor bi bil prikovan na ležišče. Razločno je čutil nekoga poleg sebe.

»Marjetka!« je vztrepetal.

»Andrej!« se je sklonila nadenj.

S trepetajočim glasom mu je pripovedovala vse od začetka do konca. Molčal je in strmел v strop.

»Glava me boli«, je dejal, ko je končala.

Vedela je, da bo odslej vse dobro.

*

Tisti večer je nekdo potrkal pri orožnikih na Poljani.

»Naprej!« je zakričal poveljnik.

Vstopil je Matevž, nerodno zaprl vrata za seboj in počasi razložil:

»Da me ne boste iskali! Pri nas so nerodne poti in pa, saj je vsega konec.

»Ali je bilo tega treba?« je bruhal poveljnik.

Matevž ni ničesar odgovoril. Povesil je glavo, molčal in čakal . . .

*

Potem se ni zgodilo nič posebnega. Po enem letu se je Matevž vrnil in preden je šel pozdravit očeta in mater, je stopil na njivo nad Grapo. Zdrznil se je. Na njivi je zorel oves. Andrej je imel konje in ga je potreboval. Imel je tudi otroka, malega Drejščka in srečo. Tako so mu pripovedovali že med potjo. Grapa se je spet stisnila.

»No, prav«, je rekel trdo. Ječa ga ni čisto nič potrla.

Oče in mati sta ga čakala.

»Saj sem vedela, da prideš danes. Spočetka se mi je zdelo, da te izpustijo že včeraj, potem sem spoznala, da sem se uračunala za en dan.«

Nič posebnega se ni zgodilo.

»Zdaj boš začel novo življenje, ne?« ga je obzirno opomnil nekoč stari Petron.

»Novo življenje?« se je začudil fant. »To je vendar nemogoče. Tam bom nadaljeval, kjer sem nehal.«

»No, no, ti me ne razumeš«, se je izogibal starec.

»Mogoče vas res ne«, je zamišljeno potrdil Matevž.

Tri hiše. V tretji je dolgo umiral Simček, a ni mogel umreti. Trpel je in preklinjal. Posedal je na pragu in strmel v bregove. Zdelo se mu je, da gleda iz pekla v nebesa.

Matevž in Tonče sta še zmeraj tuhtala napako. Če sta kdaj omenila o Marjetki, se je zganil stari Petron in ju ustavil:

»Pustita jo! Vidva ne vesta, kod gresta, čeprav hodijo pošteni ljudje ravno pot. Saj je Matevž vzdignil roko, še zaprt je bil, a se ni nič izpremenilo. Marjetka je pa srečno priromala iz Grape na Poljano.«

Fanta sta stisnila zobe in molčala . . .

(Konec.)

NE PRIDI VEČ ...

Nekoč je bilo, v pomladnih dneh.
Rdeče rože sem sadila v bele lonce
in skozi okna je sijalo sonce
na zelen rožmarin.
Čez vrtove vriskal je moj smeh.

Potem pa sem nekoč,
v poletnem dnevu pevajoč
ob svojih rožah Tebe našla.
Kaj delal tam si? —
jaz ne vem.
Le v moje so oči iskale Tvoje,
in proti meni si iztezal roke svoje
v objem ...

Od takrat vse vem:
rdeče rože sem za Te sadila
in zelen rožmarin za Te gojila.
Sredi sonca sem čakala Te vsak dan,
ko si ves tih in sam
odšel neznanokam ...
Zakaj je bilo treba to?
Zakaj mi rekel nisi, da Ti je hudo?
Rdečih rož želela sem Ti dati,
a si odšel.
Komu hotela sem jih, razen Tebi
darovati?

Jesen je trudno dahnila iz polj,
na mojem oknu so venele rože bolj in bolj ...
V belih loncih se je rožmarin posušil:
vso grenko bol samote je okusil.

Zdaj trpko je pri meni.
Vse cvetje je umrlo,
za vedno čaše rožne je zaprlo.
Ne pridi več, ne boš dobil ničesar
v spomin!
Na mojem oknu čudni nageljni so vzcveli.
V mrzli luči se pod njimi ivje maje,
s hladnim dihom biča bolne sanje
veter iz daljin.

R. Smersu:

ČLOVEK IN STROJ

Kadar podjetnik svoje podjetje racionalizira — postane vedno več ali manj delavcev nepotrebnih, ker namesto njih opravi stroj enako delo hitreje in mnogo boljše. Zato večina ljudi dolži moderno tehniko, da je s svojimi stroji povzročila brezposelnost tolikih milijonov. Neštetokrat slišimo, da je stroj tisti, ki meče delavce iz tovarn. Zato pravijo, da stroj nikakor ne prinaša blagoslova delavstvu in ostalemu človeštvu, ampak je za večino ljudi pravo prokletstvo. Dejstvo je, da so milijoni rok danes brez dela, stroj pa še vedno maši posameznikom ogromne vsote v žep.

Res je, da je stroj pospešil proizvodnjo in izdelke pocenil, toda milijoni brezdomcev so zato brez kruha. Tam, kjer leže grmade bogastva, so zraven kupi siromaštva! Čim več strojev, tem več je brezposelnih! Čim več brezposelnih pa gladuje, tem manj se kupujejo izdelki strojev. Stroji polnijo skladišča. In ko so ta polna, se začenjajo stroji polagoma ustavljati, in tako so zaradi tega zopet novi delavci brez kruha. Iz sestradanih delavcev pride zato krik: »Stroj je kriv naše nesreče.«

S stroji si noče človek zadovoljiti samo svojih potreb, — hoče si predvsem povečati svoje bogastvo! Ali teko stroji tovarn, da bi imelo od tega korist delavsko ljudstvo? Ali delé delodajalci zaslužek z delavci? Kaj še? — Stroji teko le do takrat, ko prinašajo velika bogastva v kapitalistovo blagajno. Delavci pa prejemajo plače le v najnižji meri in pri tem morajo dati stroju poslednjo telesno in duševno silo. Ko zmanjšajo stroji denarni dotok v magnatovo blagajno, takrat se stroji ustavijo in delavce poženejo brez nadaljnega na cesto.

Prav tako, kakor gradi človek nasipe in kanale, da bi uravnal tok reke, tako bi mogel tudi urediti produkcijo. Stroj ni človekov sovražnik. Stroj je celo velik blagoslov za človeštvo. *Napačna je le njegova uporaba.* Pomislimo samo, kaj bi bilo, če bi nenadno obstali vsi stroji, a bi vendar hoteli imeti v obratu vse tovarne, železnice, električne napeljave itd. Strokovnjaki so izračunali, da bi moralo za delo, ki ga danes opravljajo stroji nad 2 milijardi sužnjev vse življenje brez odmora vrteti, dvigati, vlačiti . . . Predstavljajmo si zgradbo faraonskih piramid, nasipe Nila v Egiptu, stare orjaške stavbe v Rimu; stotisoči sužnjev, brezupnih ljudi, so morali znašati kamenje. Danes izvršimo vsako težje delo s strojem.

Stroj je omogočil skrajšanje delavnega časa in ga bo omogočil še bolj. Ljudje bodo radi tega imeli vedno več časa, katerega bodo lahko žrtvovali za svojo izobrazbo, razvedrilo in zdravje. — (Seveda pa ima skrajšanje delavnega časa smisel šele takrat, kadar se delavcu ni treba bati za svojo existenco.) Ali je torej stroj zaslužil kletev delavcev? Kdo je torej kriv, da je stroj nepravičen? Človek je kriv, požrešni in lakomni človek! Stroj, ki bi človeku lahko služil za to, da bi srečno živel, mu služi le za sebično kupičenje denarja.

Mnenje, da je stroj odvzel človeku delo, je torej popolnoma napačno. Brez dvoma je res, da nudi stroj človeštvu toliko prednosti, da njegove dobre strani

odtehtajo senčne strani. Treba pa je pri razvoju in vedno večji uporabi strojev paziti na pravilno uporabo stroja. Treba je preprečiti to, da bi smeli podjetniki s pomočjo strojev svobodno izkoriščati delavski sloj. Treba je doseči, da bodo imeli od uporabe stroja korist vsi ljudje.

O KMETSKIH IN GOSPODINJSKIH POSLIH

Ivan Cankar je v svojem hlapcu Jerneju prav nazorno pokazal, da je poselski stan eden najtežjih in eden najbolj brezpravnih stanov. Pač obstajajo na papirju neke pravice tudi za posle, a te so na eni strani zelo pomanjkljive, na drugi strani se pa niti ne izvajajo. Prav mnogokrat pa se s posli ne postopa pravilno zato, ker posli svojih pravic ne poznajo. — a če jih poznajo — jih pa ne uveljavljajo.

Prav na kratko si oglejmo nekaj najvažnejših določil za posle. Vedeti pa je treba, da veljajo drugačni predpisi za kmetске in zopet drugačni za gospodinjske ali hišne posle. O kmetških poslih govori poselski red, o gospodinjskih pa naredba iz leta 1921.

Kmetški posli so v smislu poselskega reda osebe, ki so najete za opravljanje del, ki pretežno spadajo k gospodarstvu (delo na polju, v gozdu, v hlevu in podobno) in so sprejete v gospodarjevo družino, t. j. da imajo pri gospodarju hrano in stanovanje, gospodar pa izvršuje nad njimi tudi nadzorstvo, kakor nad svojimi družinskimi člani. K kmetškim poslom prištevamo tudi hlapce, dekle, pastirje in podobno. *Gospodinjski posli* se od teh razlikujejo le v tem, da opravljajo pretežno le dela v hiši, t. j. v stanovanju in v kuhinji. K gospodinjskim poslom prištevamo kuharice, sobarice, pestunje, dojilje in služkinje. Vsak posel mora imeti poselsko knjižico, ki jo dobi pri svoji domovinski občini. V to knjižico se vpisujejo vsa službovanja.

Za kmečke posle je važno določilo, da mora posel, če hoče zapustiti službo pred potekom dogovorjenega časa in brez odpovedi, to naznaniti županstvu, ker se ga more sicer kaznovati. Le v slučaju nevarnosti za življenje in zdravje, sme posel takoj iz službe. Posel torej radi takega razdora službene pogodbe gospodarja tudi ne bo mogel tožiti, preden ni javil izstopa županstvu.

Za gospodinjske posle pa velja še nekaj prav važnih določil in sicer glede počitka, dopusta in odpravnine. Naredba pravi, da mora dobiti posel vsako drugo nedeljo in vsak drugi praznik za oddih in razvedrilo prost popoldan — najmanj pa 5 ur. Po dveletnem službovanju brez dopusta mora dobiti posel poleg cele plače tudi še doklado za hrano v znesku polmesečne plače v gotovini. Ta se mora odšteti ob nastopu dopusta.

Daljna važna novost za hišne posle je določilo o odpravnini. To določilo pravi, da mora dobiti gospodinjski posel po nepretrganem 10 letnem službovanju odpravnino v znesku četrtnine letne plače v gotovini. Z vsakim nadaljnim polnim službenim letom pa naraste ta odpravnina za 5 odstotkov vsakokratne letne plače, dokler se ne izenači z njo. To pravico odpravnine pa posel izgubi, če je imel gospodar za odpoved tehtne razloge n. pr. če posel zakrivi tatvino, poneverbo, prevaro ali drugo kaznjivo dejanje, se vda pijančevanju, očitnemu nenravnemu življenju, občutno žali gospodarja ali rodbino, zanemarja osebno snago in podobno.

Tudi za gospodinjske posle velja določilo, da se morajo radi sporov obrniti najprej na pristojni občinski posredovalni urad, da se poskusi poravnava. Taka poravnava ima veljavnost sodnih poravnav. Šele po neuspeli poravnavi lahko stranki uveljavita svoje zahteve pred rednim sodiščem.

Je pa še mnogo važnih vprašanj, ki niso urejena. Pred vsem manjkajo določila o minimalnih plačah, o starostnem, brezposelnem in invalidnem zavarovanju in za kmetijske posle tudi določilo o bolezenskem in nezgodnem zavarovanju. V tem pogledu imajo naše strokovne organizacije še mnogo nalog.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Spori med gospodinjami in služkinjami. Na opozorilo prijatelja našega lista iz Maribora, moramo naš odgovor v tej stvari, ki smo ga objavili v prejšnji Vigredi, dopolniti s sledečim: Ponekod obstojajo občinski posredovalni uradi (n. pr. v Ljubljani in Mariboru), ki skušajo v sporih med gospodinjami in služkinjami doseči poravnavo. Te poravnave imajo moč sodnih poravnav. Toda stranki nista prisiljeni priti pred ta urad. Glej v tem oziru članek o gospodinjskih in kmetijskih poslih. Znano pa nam je, da so tudi: ljubljanska Poselska zveza, Jugoslovanska strokovna zveza in Društvo za varstvo deklet že večkrat uspešno posredovali.

Otroška renta. Mati vprašuje: Po smrti moža so mi priznali otroško rento za dva otroka, katerima je ponesrečeni mož bil oče. Za tretjega otroka, ki ga imam iz prejšnjega zakona in ki ga pok. mož ni posinovil, pa ne dobivam nobene rente. Ali bi se dalo s prošnjo kaj doseči?

Odgovor: Ni pomoči, ker ni bil otrok posinovljen. Niti s prošnjo niti s pritožbo se ne da ničesar doseči.

Bednostni fond. A. L. iz L. vprašuje: Sem služkinja in imam Din 150.- na mesec. Vljudno prosim v prihodnji Vigredi obvestila, če sem obvezna plačevati »Bednostni fond«?

Odgovor: Po pravilniku o izredni davščini delojemalcev in službodavcev z dne 1. marca 1934 plačujejo vsi nameščenci in delavci, ki so zavezani socialnemu zavarovanju, izza 1. julija 1933 izredno davščino v »Bednostni fond«. Ta davščina znaša $\frac{1}{2}\%$ od kosmatega zaslužka, če od teh svojih prejemkov plačujejo uslužbenški davek najmanj po Din. 0.50 dnevno, Din 2.- tedensko odnosno Din 1.- mesečno. Pri dnevnem davku Din. 0.50 mora znašati dnevni zaslužek Din. 37.-, pri tedenskem davku Din 2.- mora znašati tedenski zaslužek Din 193.- pri mesečnem davku Din 11.- mora znašati mesečni zaslužek Din 800.- Ker tedaj višina Vašega zaslužka ne odgovanja tukaj navedeni višini zaslužka, niste zavezani $\frac{1}{2}\%$ davščini. Tudi službodavec po teh določilih v vašem primeru ne bi bil zavezan 1% davščini, vendar vprašanje še ni dokončno rešeno pri bankski upravi.

K O L O D V O R S K I M I S I J O N

M. R. Fuchs:

PRI KOLODVORSKEM MISIJONU V KÖLN

(Nadaljevanje.)

Zdaj prihajata dva moža; iz tujske legije sta. »Na vsak način sem hotel zopet domov«, pravi eden. »Moral sem oditi, ker sem dobil malarijo«, toži drugi. Še daleč morata potovati, tja v industrijsko pokrajino. Kolodvorska pomočnica jih pošlje v čakalnico in ko je pregledala njune dokumente, jima je dala naslov ne-

kega pomožnega urada, ki jima bo prihodnje jutro pomagal na nadaljno pot. »Tako j Vam prinesem kavo in še kaj za pod zobe«, pravi pomočnica, ker vidi, da sta potrebna, toda brez denarja.

Čakalnica III. razreda je prazna, le v čakalnici II. razreda je nekaj potnikov, ki se tiho pogovarjajo. Žena je legla na klop, dva moža spita sede, ko sta si glavo podprla na mizo, mlado dekle čuva svoja dva kovčka. Pravkar jo je nagovoril moški, ki se je že pripravljaj, da sede poleg nje. Pomočnica je nagovorila dekle, jo vprašala, kam potuje in ugotovila, da odhaja njen vlak šele v prvih jutranjih urah ter jo je zato odvedla v kolodvorsko zavetišče. Stara žena, ki zelo slabo izgleda, je prišla v čakalnico, ker nima nikjer stanovanja, pa je pomočnica ne odda železničarju, ki bi jo iztiraj; smili se ji, pa jo odpelje tudi v zavetišče, in jo bo drugo jutro napotila h karitativnemu društvu. Skozi temne prostore, kjer sede navadno po stopnicah ljudje, ki prinašajo v zgodnjih jutranjih urah vse potrebno na trg, — so to pošteni ljudje trdega dela, — koraka policijska patrolja. Med te poštene ljudi se namreč večkrat prikradejo razni temni elementi. »Prav tu smo zadnjič doživeli tipičen slučaj zvodništva«, pripoveduje pomočnica. »Tu je sedelo mlado dekle, najbrž je prav takrat prišla, z veliko košaro in dvema škatljama Maggijevih kock, okoli nje pa so sedeli trije moški, ki jih že dolgo poznam kot sumljive. Pozovem dekle, naj gre z menoj, ta pa v svoji neizkušenosti odgovori kar na kratko, da se je pravkar spoznala s temi gospodi in se lahko zabava, s komur hoče. Šele, ko je stražnik pogledal one tri ter jih s pendrekom nagnaj, je dekle postalo pozorno, in se, vsa preplašena, tudi meni ne upa zaupati. Prav tedaj jo je prišla iskat njena prijateljica, ki je že dolgo časa v mestu ter jo poučila, da vendar ne more z vsakim moškim govoriti, da to ni doma na vasi in ji tudi pove o kolodvorski pomočnici, o kateri še ni nikoli nič slišala. Spremila sem ju do električne železnice in sta srečno odšli.«

Z velikim začudenjem sem morala poslušati, kako številni so bili primeri preteklega leta vseh onih deklet, ki so bile v nevarnosti, ki jim je Kolodvorski misijon pomagal; kako veliko pa je bilo tudi število onih, ki so morale zaradi svoje nevednosti tudi marsikaj hudega doživeti. To se je zgodilo največkrat tako, da so prehitro zaupale raznim neznanim ljudem, ki so jih vabili s seboj. »Nekaj časa nam je morala celo policija pomagati«, pripoveduje pomočnica in zmaje z glavo: »O ta lahkovernost! Ta naivnost! Vedno še manjka primerne pouka na deželi in v malih mestih! Službenih mest je v velikih mestih vedno zelo malo, ker mesto pač ne čaka na neizučena dekleta, ki prihajajo takoj z dežele.«

Med tem časom je bila ura dve zjutraj. Tujec, Malorus, se je pripeljal z zadnjim vlakom. Zaradi njegove zadeve je treba prihodnje jutro na konzulat, če ima pač vse listine v redu, da odide v Francijo ali pa, da bo hodil tja in sem, prosjačil in stradal, kakor je to tako pogosto pri takih ljudeh.

Po nekoliko zatemnelih, zdaj čudno tihih hodnikih sva odhajali. Prvi jutranji mrak je že silil skozi okna. Od zunaj pa so nama svetile nasproti cestne svetiljke. Naenkrat šum in kričanje. Ljudje drve iz zakotne gostilne, policijski avto drvi mimo, možje vpijejo, vmes ženski glasovi. Nekaj ljudi teče preko ceste in izgine v temi. Stražniki preiščejo bližnje veže ... »In v to mesto prihajajo mlada, neizkušena podeželska dekleta«, pošepeta moja spremljevalka. »Tu stojte s prtljago v roki, že

po noši zaznamovane, v nedopovedljivem optimizmu večkrat s samo eno marko v žepu. Čez noč hočejo ostati v čakalnici, drugo jutro pa si hočejo poiskati službo. Če bi vsaj matere ali dekleta samo z golo dopisnico naznanile prihod takega dekleta ali, če same tega ne znajo, da bi prosile svojega župnika, ki bi stopil z nami v stik! Ali ni nekaj strašnega, da je 60% vseh spolno bolnih ljudi v našem mestu samo deklet z dežele? In vse so prišle zdrave in poštene!«

Daniti se je pričelo, avtobusi so že pripeljali z dežele, mesto se še ni naspalo, ptice pa se že zbujaajo. Iz jutranjega mraka se prikažeta gotiška zvonika Kölnskega doma.

OB ODHODU V VELEMESTO

Sedanji koroški slovenski poslanec J. O., veren in svojemu narodu zvest kmet, trgovec in gostilničar v slovenskem Rožu na Koroškem, je poslal dekletu, ki je odhajala na Dunaj v službo, za slovo tele vrstice, ki jih morejo s pridom uporabiti tudi druga slovenska dekleta, ki odhajajo v tujino:

»Torej greš na Dunaj! Tudi prav, človek si mora pač ikati sreče po svetu, pa jo tudi najde, če ostane pošten, veren, v vsakem oziru priden, da ne pade. Zato ne pozabi molitve tudi tam v velemestu, zmeraj boš v njej našla tolažbo in moč. Če boš le mogla, hodi v cerkev k maši. Kadar Te popelje pot mimo cerkve, za en vzdih stopi noter, če več ni časa. Tako boš ostala pridna, poštena in vesela. Tudi varčnosti ne zabi. Če kaj zaslužiš, ne vse zapraviti. Devaj na stran, štedi in videla boš, da le tisti, ki varčuje, more kdaj kaj imeti. In ko prideš nekoč nazaj v domači kraj, se lahko brez skrbi ozreš v leta bodočnosti. Da si Slovenka, to pa mislim itak ne boš pozabila. Pošlji mi naslov z Dunaja, da Te javim slovenskemu krožku na Dunaju.«

P O Ž E N S K E M S V E T U

Iz česa si napravim novo obleko? — Pri nas preštejemo prihranek (ali izmerimo možnosti obročnega plačevanja) in si kupimo tri, štiri metre blaga po toliko in toliko dinarjev, nekaj imen od flanele do crêpe maroquin še nekako poznamo. A v kakšna bajna carstva se nam odpirajo pogledi, kadar listamo bogate modne žurnale. In na vse zadnje se nam zdi, da je onstran modnih žurnalov še nekaj, za prav posebne izvoljenke . . . In temu se pravi (kakor čitamo v nekem »slavospevu moderni tkalnici«) . . . Onstran brokata, lamé-a, celo-

fana in volne so naravnost alkimistične sestavine iz vsega tega gradiva, naravnost čudežni stvori: ves Pariz govori o baršunstem colombetu, ki je spreminjaste barve kot od sonca obsijan ledenik in se imenuje Himalaja-glacé. Tkalnica Condurier izdeluje v mavričnih barvah se blestečo novo vrsto tafta in nekakšen naravnost surrealističen material, Grenadza imenovan, to je nekak baršunast organdis, ki je videti kakor glazura na torti za rojstni dan. Dalje Fleur de neige, moisé iz umetne svile z močno podlago iz satina . . . V slavospevu, ki je še dolg in dolg, čitamo nazadnje:

»Neprekosljivo pa je blago, ki se zdi, da je tkano iz lamette z božičnega drevesca in ki spominja na srebrno krzno. Skoraj si ne moremo predstavljati učinkovitejšega in bolj tveganega vstopa za zvečer. Neki pariški ateljé je iz tega blaga napravil večerno toaleto, ki učinkuje kakor živa pravljica ...« Ste slišale? Podobno lametti z božičnega drevesca! Bleščica, zlata pena, pena ... In ko bi katera pogledala od blizu, te obleke ali jih celo na sebi poskusila, bi se nemara rajši odločila za nekaj navadnega, zakaj pravljice so lepe, dokler ne postanejo resnica.

Sah ni za ženske ... Martin Beheim-Schwarzbach je izdal duhovito knjižico o šahu (Insel - Bücherei 460). Zanimivo je, kar piše o šahovski igri in ženskah: »Nič ne pomaga, ženske ne znajo igrati šaha. — Hudo je povedati ta stavek, ki se zdi zaničljiv, brez ovinkov. Toda kar je res, je res. Mnogokrat so poskušali in še poskušajo oporekati tej izkušnji o nenadarnosti žensk za šahovsko igro; toda postaviti so mogli samo izjemne, in sicer skromne, primere; izkušnja je ostala izkušnja. Celó najbolj pametne, najbolj obdarjene ženske, da o najlepših sploh ne govorim: kakor hitro so se poskusile v šahovski igri, so propadle ali pa so dosegle samo najmanjše uspehe. Da, celo ženske, ki so sposobne občudovanja vrednih umetniških stvaritev: šahoske igre ne obvladajo. Vzrok temu je nemara v posebni sestavi zahtev, ki jih terja ta igra od duha, in da si niti od daleč ne nameravam odrekati ženskam duha, moram vendarle zanikati, da bi bile ženske zmožne tiste logične fantazije ali fantazije polne logike, ki jo zahteva šah. — Morda pa tudi ta okolnost potrjuje, kar sem uvodoma pisal: da se šah ni začel v kakšnem naravnem redu, marveč ob svojevoljni človeški iznajdbi. Saj ženskam nikdar ni tuje, kar je narava postavila. Bodi temu kakorkoli: šah je izrazito moška panoga.

Mnenje pokojne Marije Dressler. Nedavno je umrla filmska igravka Marija Dressler, ki bi se je tu ne spominjali zaradi njene malo pomembne predvojne gledališke karijere kot dramske igravke in, žal, ponesrečene gledališke ravnateljice; pač pa jo omenjamo zato, ker je bila izmed

vseh filmskih zvezdnic (po vojni je zaslovela na mokrem platnu) morda edina, vsekakor pa najbolj trdovratna zagovornica višje umetniške vrednosti dramskega igranja zoper filmsko igranje. To njeno pričanje je izviralo iz izkušnje in dobrega okusa. Filmska zvezda, ki se zaveda manjvrednosti filma in večje vrednosti dramskega gledališča, je pač bela vrana.

Zdravnice z dvojnimi priimki. — Avstrijski listi pišejo: Doslej je bila navada, da so zdravnice, ki so si v času svoje neomoženosti pridobile stalen krog pacientov, v interesu ohranitve tega kroga, pisale po poroki svoj deklinški priimek pred moževim. Ker pa obči državljanski zakonik predpisuje, da morajo omožene ženske nositi možev priimek, in ker za zdravnice ne sme veljati nobena izjema, je dunajska zdravniška zbornica opozorila zdravnice na to določilo, po katerem smejo nositi samo možev priimek. Navajanje deklinškega priimka poleg moževega, pomeni uporabo dvojnega priimka in je vezano na posebno dovoljenje oblasti.

Umrla je Grete Gulbransson. — Žena znamenitega nemškega slikarja Olafa Gulbranssona, Grete, ki je nedavno v najlepših letih umrla, je zaslovela po knjigi, ki je izšla tik po njeni smrti pod naslovom »Geliebte Schatten« (Ljubljene sence). V njeni krvi se je mešala kri bavarskega in škotskega visokega plemstva s krvjo preprostih rokodelcev. V svoji spominski knjigi, ki je odlično memoarno delo nemškega slovstva, pripoveduje romantično zgodbo, kako so potomci škotskih lordov Forbes in Douglas ter bavarskih baronov Poellnitz spotoma obviseli v vorarlberški deželici ter se tam naselili. Tako so se tam udomacili in se niso več mogli ločiti od kraja. Da je lepa mlada lady Douglas, rojena von Poellnitz, na vso moč vzljubila siromašnega slikarja Jakoba Jehlyja iz Bludenza ter kljub vsemu nasprotovanju sorodnikov naposled le dosegla, da ga je smela vzeti za moža. — Spominsko delo, v katerem popisuje Grete Gulbransson doživljaje svoje matere, prav zgoraj omenjene Jehlyjeve, priča ne samo o izredni pisateljski darovitosti rajne avtorice, marveč tudi o zlahtnem srcu in širokem duhu, ki sta v nji živila.

ZAPRTE DUHOVNE VAJE V LICHTENTHURNOVEM ZAVODU

za dekleta bodo v dneh od 26. do 30. decembra t. l. Pričetek duhovnih vaj 26. decembra ob 6 zvečer. Vodili jih bodo preč. gg. misijonarji sv. Vincencija Pavelskega. Oskrbnina za vse dni Din 100.-.

Priglasite se čimprej na: Predstojništvo Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg št. 8.

V SLOVO PREDOBRI METKI — NEPOZABNI PRIJATELJICI!

Kamnik, v oktobru 1934.

V četrtek, dne 20. septembra t. l. smo spremili na zadnji poti prerano umrlo gdč. Metko Vidičevo, pisarniško uradnico pri odvetniku dr. Žvoklju. Z njeno nepričakovano izgubo je nastala velika vrzel v kamniškem verskokulturnem življenju, v katerem je zaradi svojega nesebičnega dela in izredne požrtvovalnosti zavzemala eno najvidnejših mest. Bila je štiri leta prednica Marijine družbe, brezdvomno najboljša za tako mesto, kakor je Kamnik. Z veliko ljubeznijo se je zavzemala zlasti za šolsko mladino.

Veliko priznanje zasluži tudi njeno delo za farno cerkev, za katero je napravila mnogo lepih ročnih del, ob vseh slovesnih prilikah pa je bila v njenih rokah okrasitev cerkve, ki jo je znala tako okusno in lepo urediti.

Z enako požrtvovalnostjo se je udejevala kot cerkvena pevka, kot odbornica Vincencijeve konference, kot tajnica deklškega odseka Katoliške akcije in še prej pri Orliškem krožku. Posebno pa je uspešno njeno delo pri »Društvu Kamnik«, kjer se je udejevala kot odbornica in igralka.

To delo je bilo vidno, koliko pa je nevidnega in tihega dela, ki ga je izvršila pokojnica za dijake, invalide, »Športni klub« in sploh pavsod.

Zaradi njene delavnosti in zaradi vedno vedrega značaja smo jo imeli vsi radi. Z

živim zgledom je pokazala, kako se da veder in vesel značaj združiti s pravo pobožnostjo. Njen pogreb je bil najlepši dokaz priljubljenosti, ki jo je uživala v Kamniku in v vsej okolici. Kljub velikemu nalivu že dolgo nismo imeli tako velikega in ganljivega pogreba. V cerkvi je g. dekan Matej Rihar izpregovoril pokojnici v slovo, pevci cerkvenega pevskega zbora pa so ji zapeli zadnjo žalostinko.

Nepozabna Metka! Bila si dolgo vrsto let naročnica in z največjim veseljem si prebirala naše deklško glasilo »Vigred«.

Prehitela si nas na poti k soncu! Najboljši nas prehitetvajo! — Otožno zremo za teboj. Blešči se nam od prevelike svetlobe, ki te je objela. — Tvoja tekma je končana, zmagala si! Cilj je dosežen, blagor Ti!

Mati Te sprejema tam na pragu večnosti! Proži Ti roke v objem, svoji hčeri. Radostno si odhitela, spremljana od angelčkov v svojo hišo, k presladki Materi, k dobremu Očetu. Zavidamo Te, me, ki nismo še vredne svojega cilja!

Zdaj, ko v veselju stojiš pred vrati svojega doma, daj, ozri se na nas, ki tu spodaj stojimo in hrepeneče opiramo oko za Teboj!

Oh, kako lepo je mlad umreti! Kako sladko se spava med lilijami in rožami. Bog daj, da bi me vse umrle tako mlade duše, kot je Tvoja!

Z vso silo si kljubovala bolezni; hotela si zdravja, moči, življenja. Tvoje mlado telo se je upiralo smrti in temnemu grobu — a vendar se ni moglo upreti. Spoznala si ubožica, da vzlic svoji mladosti nisi mogla ubežati smrti. Vdala si se in trpela tiho, mirno.

Pokojno in mirno si zasnula v večni sen, saj je Tvoja duša vsa vdana odplavala k Bogu, ki določa pot in smer v veselju in človeku začetek in konec življenja.

V prijazni sobici, med palmami, zelenjem, cvetju in svitu sveč si ležala naša Metka, sklenjenih rok, ovitih z rožnim vencem, s svetinjico in trakom Brezmadežne, kot tiha, bela roža.

Draga Metka! Verujemo, da nisi umrla. Živiš v večnosti, pa živiš tudi v naših srcih in živiš v svojih delih. Ogrevala si dekleta zlasti mladino za tiste vzore, za katere si sama vse življenje gorela.

Nam ostane spomin na Te, ljuba Metka, neizbrisno zapisan v srcih, v katerih je spoznanje, da si bila tako blaga.

Naše življenje je težko. Kako bridko je pričeti dan, ki zakriva morda stotero razočaranj, prinese stotero žrtev, žalosti, bolečin! Toda če pride On, ki je Ljubezen in se združi z nami, bo postal naš pogled jasnejši. V luči Njegove ljubezni bo postala naša pot ožarjena, lepa: breme bo lažje in slajše.

Ljuba Metka! — In mati Tvoja, katera že leta in leta leži na bolniški postelji,

brezmejno ljubljena in ljubeča, težko preizkušena mati, katera ni mogla niti Tebe — svoje ljubljene hčerke, spremi v prerani grob, ona samo vzklika:

»Hči, moja hči!« In še mrtvo Tvoje srce Metka odgovarja in kliče, slišno le materinemu srcu: »Mati, zlata mati!«

Mati je vsa junaška z neizmerno bolečino v srcu, tiha, mirna, brez tožbe, vsa vdana v voljo Onega, ki kraljuje in vlada nad nami.

Ti dobra, pridna, vzorna Metka, Ti najboljša med najboljšimi, kako težko nam je slovo od Tebe, ko prinašamo cvetje k Tebi, ko si bila sama cvet, zelen rožmarin.

Tja pred kip Brezmadežne, kjer trepeče lučka, tja romajo naše misli in iskrena molitev za Tebe.

Draga Metka! — Na svidenje nad zvezdami!

U. F.

ZVEZA ABSOLVENTINJ KMET. - GOSP. ŠOL

Organizirali so se moške in fantje, absolventi kmet. šol. Tudi absolventinje nismo hotele zaostati. Prvi sestanek smo imele 10. junija t. l. v Marijanišču v Ljubljani. Na tem sestanku smo sklenile, da se pridružimo absolventom kot odsek. V času, ko so se vršile priprave za ustanovni občni zbor, pa so se pokazale premnoge čisto strokovne in ženske zadeve, ki bi ne mogle uspevati v odseku, temveč le v širši zasnovani samostojni organizaciji. Prišel je 8. september, določen za naše zborovanje v Mariboru, kjer smo sklenile ustanoviti popolnoma samostojno organizacijo. Organizirale smo se torej same kmečke žene in dekleta, kmečke gospodinje, absolventke kmet. gospodinjskih šol. Ves odbor je v rokah izključno kmečkih gospodinj, žen in deklet. Namen naše zveze je, ohraniti tovarištvo med sošolkami in gojenkami vseh letnikov vseh kmet. gosp. šol, ohranitev vezi med gosp. šolami in njih absolventkami in pa skupno delo, da se kmečka ženska mladina primerno izobrazuje in v skupnosti dela za kmečki stan. Kratek je načrt, a če bomo delale, je širokopotezen. Za dosego tega namena so nam na razpo-

lago ta-le sredstva: zborovanje, tečaji, poučni izleti in po možnosti lastno glasilo. Zaenkrat je naše glasilo »Brazda«, ki je glasilo zveze absolventov. Članice imamo redne, izredne in častne. Redna je tista, ki se praktično bavi z gospodinjstvom, bodisi pri starših doma, ali samostojna ali v službi. Izredna je tista, ki je absolventka gosp. šole, pa je prešla v kak drug poklic (naktarica, šivilja i. dr.). Častne pa so vse voditeljice kmet. gosp. šol in učiteljice. Vse redne in izredne članice plačajo za l. 1935 članarino Din 25.- V to je vraču-

nana: članarina, naročnina za »Brazdo«, znak in legitimacija.

Tako smo se združile vse absolventke vseh kmet. gosp. šol, ki živimo na kmetih, ki ljubimo kmečko grudo, na katero smo povezane s tisočeriimi vezmi ljubezni. Malo nas je zdaj v začetku, pa naše vrste se bodo razširile, ko se nam bodo vsako leto pridružile nove tovarišice. Zato danes iskreno vabim: Vse absolventke v svojo organizacijo!

Sagaj Bogomila,
tč. predsednica.

V R O Ž N E M D O M U

ZA IZSELJENIŠKO NEDELJO

Draga Julka! Na današnjo nedeljo se spominjamo naših izseljencev in jim pošiljamo tople pozdrave. Jaz pa nimam svojcev ne v Ameriki, ne na Francoskem ali Holandskem. Zato sem se spomnila nate, ki prav za prav še izseljenka nisi. Le domačo vas si zapustila, na naše njive in travnike nič več ne hodiš in vaški otroci te bodo ob tvojih redkih obiskih v domači vasi kmalu gledali kakor neznanko in gosposko tujko.

Saj si se v enem letu tako spremenila! Bolj vitka si postala; morda zato, ker so Tvoje obleke drugače ukrojene. Pa tudi tiste zdrave rdečice ni več na tvojih licih; kaj tudi to spada k eleganci ali je samo posebnost tovarniških delavk? Res, skoraj bi o Vseh svetih, ko si bila doma, v mladi dami s klobučkom ne bila spoznala Dolinarjeve dekle Julke!

Nikar ne misli, da se posmehujem ali da te zavidam. Čisto prav je, da se oblačiš tako, kakor tvoje tovarišice. Saj ni bilo prav nič takega na tebi, da bi razsoden človek moral vzdihniti: Ubožica, dva meseca je brez jedi morala hraniti za en sam kos obleke! — Smešno bi bilo le, če bi v svoji okolici na vsak način hotela ostati čisto drugače oblečena, kakor so tvoje vrstnice; v pametni noši pa prav gotovo ni treba, da bi se me hotele razločevati.

Le nekaj drugega mi je prišlo te dni na misel. Če morda tja do delavskega predmestja tudi cerkveno leto več ne sega?

V zgodnjih jutranjih urah moraš hiteti na šiht. Ali ti katerikrat pride na misel: prav sedaj so se zbrali v domači vasi, otroci — polodrasli fantje so že prižgali baklje in odšli bodo v dolino k zornicam. Z vseh vasi enaki sprevodi, od daleč pa se vidijo samo lučke, ki hite v dolino. In tistih osem dni pred Božičem. Ko bomo prenašali Marijo! Ali te ne zaboli srce ob spominu, s kakšno ljubeznijo in skrbnostjo smo sprejemale božjo Mater; kakor bi se Marija, vsa betežna in trudna na poti v Betlehem zares ustavila eno noč v vsaki hiši in bi hotela odpočiti: vse rože in lučke smo znosile pred njen oltarček in ves dan niso ponehale molitve in svete pesmi.

K polnočnici boš pa prišla domov, kaj ne? Svetonočni zvonovi v domači farni cerkvi najlepše pojo. In nikjer tako ne čutiš blaženstva svete noči, kakor takrat, ko v veliki gruči vsi resni in svečani s prižganimi bakljami hitimo k fari. Od vse povsod pa done svetonočni zvonovi. In še poprej: v delavsko predmestje sveti večer gotovo ne prihaja tako lepo kakor v domačo vas, kjer se od hiše do hiše razpreda lahna blagoslovljena meglica in povsod diši samo po kadilu in se od vsepovsod sliši molitev rožnega venca.

Morda pa kot moderna apostolka nameravaš kaj drugega? Da boš žrtvovala sveti večer doma, kjer bodo v topli praznični hiši čakali na polnočnico in z nasveti pomagali mlajšim bratcem, ki bodo v kotu stavili jaslice? To bi bilo čisto podobno oni Julki, katero poznam iz tistih pogovorov ob nedeljskih popoldnevih. Da bi se one tovarišice, ki nimajo na sv. večer nikamor domov, zbrale v tvoji sobici in bi skupaj postavljale jaslice. In jim boš ti pripovedovala, kako lepo je doma na vasi, kjer na Božič mislimo že od prvega adventnega jutra dalje in se naše hrepenenje vsak dan stopnjuje in je naša ljubezen tako nežna in globoka posebno zadnjih osem dni, ko spremljamo Mater Marijo od soseda do soseda na njeni težki poti v Betlehem. Morda bodo deklice vsaj nekoliko doumele čudo svete noči, če boste skupno prepevale svete božične pesmi in čakale na polnočnico; morda bodo tedaj spoznale, da sv. večer ni ono, ko ob punču in likerjih in poticah dominajo in kartajo in zardevajo ob dvoumnih dovtipih. In ko se boš od polnočnice vračala z Božjim Detetom v srcu in ga po vaši ulici gredoč molila in prosila, naj blagoslovi vse prebivalce in varuje posebno vse dekliške sobice in njih prebivalce: o, potem bo tudi v mrzlem delavskem predmestju tvoja sveta noč lepa in blažena.

Kam daleč, za štiri tedne naprej sem zašla! Pa danes je prva adventna in izselje-niška nedelja; jaz pa bi za Boga in za domačo vas tako rada ohranila Vas vse, ki ste šle, da se nikdar več ne vrnete.

Pozdravljena!

Francka G.

G O S P O D I N J S T V O

PREUREDITEV UČNIH METOD ZA KUHANJE

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja se je pričel pouk v gospodinjstvu največ iz nujnih gospodarskih potreb. Velikanska ideja, obširno snov pripraviti za pouk, je bila za tedanje razmere le težko izvedljiva. V takratnih časih so imeli razne predsodke za praktično delo kuhanja, največ zaradi tega, ker so do tedaj to delo opravljali le zgolj mehanično. Nov učni potek je zahteval najprej temeljev, na katerih naj bi nastal novi učni sistem. Mnogo truda,

časa in dela je stalo, preden so iznašli najvažnejše pogoje za to novo delo.

Znano je, da se je vse do tedaj učila hči edino le pri svoji materi; zato so ostale metode in načini kuhanja iz roda v rod vedno ene in iste. Le dekleta iz boljših hiš so se šle kuhati učiti v razne hotelske kuhinje, kjer so pa dobile le navodila za izdelovanje posebno finih, pa tudi dragih jedil, ki v domačem meščanskem gospodinjstvu ne pridejo v poštev, zlasti ne, ker je tu treba večje varčnosti, pa tudi priprave za ožji krog družinskih članov. Kmalu nato so se začele ustanovljati razne gospodinjske šole, ki so jih po večni vodile redovne sestre. V teh gospodinjskih šolah pa je bilo zopet treba razločevati, kakšna

dekleta so prihajala v uk; kajti drugače je treba gospodinjiti v mestu, kakor na deželi. drugače kuhati v kmetskem, kakor v gosposkem domu. Zato so te gospodinjske šole začele učiti dekleta ločeno po domačih razmerah, tako da so nastale kmetske gospodinjske šole, meščanske gospodinjske šole itd. Ves teoretični in praktični pouk na teh šolah se je vršil in se še danes vrši po posebnih učnih načrtih za take šole. Vzor in vzgled za take gospodinjske šole so bile vnanje države, kakor Holandska, Nemčija, Francija, Belgija, kamor so se hodile učiti voditeljice naših gospodinjskih šol. Ker pa je pouk na teh šolah eno ali dveleten ter tako šolanje precej stane, si morejo to privoščiti le najbolj imovite hčerke naših domov. Želja po tej izobrazbi pa je bila od leta do leta tudi med drugimi sloji vedno večja; zato se že celo vrsto let poleg teh šol vzdržujejo tudi gospodinjski tečajji. Tudi ti so osnovani za kmetska, delavska, meščanska dekleta, tako, da se vrše gotovo dobo v letu, n. pr. dva do tri mesece, v kraju, kjer se tak tečaj more vršiti. To delo so prevzele po večini ženske organizacije; deželni odbor, oblastni odbor in sedanja banska uprava pa vzdržujejo stalno potujoče gospodinjske tečaje.

Vse delo v gospodinjskih tečajih je razdeljeno v dva dela: v teoretični in praktični del. Ne gre namreč samo za to, da bi dekleta, bodoča gospodinja, znala le kuhati, ampak se mora priučiti tudi vsemu drugemu gospodinjskemu delu. V to delo spada gospodinjstvo, šivanje, kuhanje, pranje, likanje, živinoreja, perutninarstvo, vrtnarstvo, čebelarstvo, sploh vse, kar spada v gospodinjnin delokrog. Kot posebno važni predmeti so: vzgojeslovje, zdravstvo in razno socialno delo, za kar vse se mora bodoča gospodinja pripraviti.

Tako je s tem poukom odprta ženstvu široka pot do splošne in posebne izobrazbe.

V zadnjem času pa je v zadnjem letu ljudske šole tudi že pouk v gospodinjstvu kot obvezni predmet.

Prav v zadnjih letih pa se zlasti kuhanje postavlja vedno bolj na znanstveno podlago. Izobražena gospodinja se mora za svoj poklic izobraževati. Vse praktične stvari pa mora temeljito razumeti, da popolnoma

obvlada vse delo. Le tako si more biti svesta svoje odgovornosti in svoje dolžnosti, če stvar razume in jo tudi z veseljem izvršuje.

Kuhanje imenujemo izpremembo hranil pod vplivom toplote. Delo kuhanja temelji na raznih fizikalčnih izpremembah, na razumevanju in spoznavanju hranil in sredstev, ki kuhanje pospešujejo. Iz tega je razvidno, da sta to dve različni stvari: kuhati znati in pa v resnici kuhati. Šele po dolgoletni izkušnji more gospodinja vedeti in znati svoje kuhinjske posle tako, da ničesar ne pokvari in da članom svoje družine napravi veselje.

KUHINJA

Zamorčki. Trd sneg dveh beljakov zmešaj z dvema žlicama stolčenega in presejanega sladkorja in pol žličke zribane čokolade. Polagaj sneg z žlico na pomazano pekačo ali na oblate v obliki kupčkov. V vsak kupček deni kuhano češpljo, ki ji prej izloči koščico, na mesto koščice pa vtakni v češpljo olupljen mandelj ali celo orehovo jedrce ter postavi v rahlo pečico.

Čokoladna jed. Pol litra mleka, $\frac{1}{4}$ kg vanilijine čokolade, $\frac{1}{4}$ kg finega sladkorja, 12 listov bele gelatine, 4 do 6 žlic mlačne vode, pol litra sladke smetane. V mleko denemo zribano čokolado in sladkor ter mleko zavremo. Gelatino, ki jo najbolje razrežemo s škarjami, raztopimo v 4 do 6 žlicah vroče vode in jo prilijemo med stalnim mešanjem v vrelo maso toliko časa, da začne delati valove. Smetano stolčemo, da je trda in jo zmešamo z nekoliko ohlajeno čokoladno maso in vse skupaj denemo v obliko ali skledo in postavimo na mrzlo, najbolje na led, da se strdi. Obliko lahko garniramo s tolčeno smetano.

Božični kruhki. 2 jajci, 125 g sladkorja 125 g nastrganih mandeljev, 125 g moke, 125 g razpuščenega presnega masla in ščepec cimeta. Jajci mešamo s sladkorjem prav dobro 10 minut, da se peni. Pridenemo naribane mandelje, raztopljeno presno maslo, moko in cimet ter mešamo dobro, da se porazdeli. To maso denemo v tanki plasti na namazano pekačo in pečemo v lahni pečici in razrežemo, ko je pečeno, na poljubne podolgovate kose.

Mirim puding. 10 dkg masla vmešaj pena-
nasto z 11 dkg sladkorja, prideni 6 dkg
nastrgane kuhinjske čokolade »Mirim«, 6
rumenjakov, 1 namočeno in pretlačeno
žemljo, trd sneg 6 beljakov in hkratu
12 dkg mandljev ali orehov. Puding ku-
haj $\frac{3}{4}$ ure v sopari. Kuhanega zvrni v
plitvo skledo, oblij s čokoladno polivko ter
okrasí z raztepeno smetano.

Pridna gospodinja skrbi, da so člani
njene družine vedno krepki in zdravi. Za-
to jim nudi za zajtrk skodelico kakaoa.
Posebno slasten in tečen je *Mirim kakao*,
ki ga dobite pri vsakem trgovcu. Zavitek
Mirim kakaoa za štiri osebe velja samo
Din 1.

Prašičeva pečenka s kožico. (Peršut).
1 kg svinjine, hrbet s slanino in kožico,
1 liter vrele vode, žlica soli, mala čebula.
Meso osolimo, pristavimo z vročo vodo v
plitvo, pokrito posodo, tako, da je kožica
na dnu in kuhamo približno pol ure. Ko
se je kožica že nekoliko znehčala, jo raz-
režemo z ostrim nožem v podolgovate
štrikote in postavimo zdaj pečenko v od-
prti posodi v vročo pečico. Polivamo sa-
mo meso, ne pa kože, ki naj se lepo peče,
da je rjava in hrusta, kar dosežemo s tem,
da jo večkrat s kuhinjskim čopičem, ki ga
pomakamo v mrzlo mast, pomažemo, ali
pa samo z mrzlo vodo poškopimo. Ko
je pečena, kar se zgodi nekako v dveh
urah, odlijemo čisto mast, ostalo nasedlino
pa porabimo za omako, h kateri pride-
nemo dober ščepec moke in jo razredčimo
z dvema žlicama vode.

Pečena kokoš (mlada, enoletna). Ko
smo mlado kokoš oskubili, osnažili in
oplaknili v mrzli vodi, jo znotraj in zunaj
osolimo. Zaradi prijetnejšega okusa pe-
čenega mesa jo lahko napolnimo z dobro

opranimi listi peteršilja, ki smo jih po-
močili v raztopljeno presno maslo, potem
pa votlino zašijemo in po potrebi s kuhinj-
sko nitjo povežemo v lepo obliko. Nato jo
položimo v rumeno razpuščeno presno ma-
slo, najprej na eno, potem na drugo stran
prsí, jo potem obrnemo na hrbet, polijemo
nekoliko z vročo vodo in jo pečemo med
pridnim polivanjem v ne prevroči pečici
1 uro. Omako zgostimo s ščepecem moke
in 3 žlicami mrzle vode.

Da nežno tkanega damskega perila ka-
kor tudi volnenih in svilenih izdelkov pri
pranju ne pokvarite, Vam priporočamo, da
vse te stvari perete le z *milnimi luskami*
Zlatorog, ki se prodajajo odprto. Zato jih
lahko kupite sproti in le toliko, kolikor jih
naenkrat potrebujete. Dobrota *milnih lusk*
Zlatorog je zajamčeno najmanj enakovred-
na najboljšim inozemskim kakor tudi
tuzemskim proizvodom te vrste. *Milne lu-*
ske Zlatorog priporoča tudi njihova nizka
cena. Dobite jih v vsaki trgovini.

NEKAJ O PASTETAH.

S pastetami lahko preprosti obed na-
pravimo bolj prazničen. Če pride torej
nepričakovani obisk, ali če imamo večji
obed, tedaj se gospodinja rada spomni na
razne pastete. Dvoje vrst pastet imamo:
polne pastete in nadevne pastete. Pri pol-
nih pastetah se testo in nadev istočasno
pečeta, pri nadevnih pa testo posebej spe-
čemo in potem vanj položimo nadev.

Mesna pasteta za 12 oseb: $\frac{3}{4}$ kg teletine,
 $\frac{3}{4}$ kg svinjine, $\frac{1}{2}$ kg fileta, 3 žemljice,
6 jajc, $\frac{1}{10}$ l smetane, rezino prekajenega
mesa, sol, poper in 100 g presnega masla.
Za testo pripravimo krhko testo.

Priprava. Presno maslo mešamo, da se
peni, pridenemo žemljice, ki smo jim obre-
zali skorjo in jih namočili v mleku, in pri-
denemo jajca. Potem pridenemo naštete
vrste mesa, ki smo ga razrezali v mesnem
strojčku. Prekajeno meso posebej skrbno
zrežemo. Sol, poper in smetana dado po-
trebno začimbo. To maso denemo v po-
sodo, ki smo jo znotraj oblekle s krhkim
testom, pokrijemo tudi s testom, položimo
nekaj rezin slanine, da ostane sočna. Vrh-
nje testo je treba večkrat prebosti z vilica-
mi, da lahko odhaja sopara in da se testo
ne lomi. To se peče približno eno uro pri
precejšnji vročini. Tudi pastete iz sočivja

prinašajo lepo izpremembo v jedilne liste. Za nje rabimo krhko testo ali makarone. Te najprej skuhamo in posamezne zvijemo v polževo obliko ter jih drugega poleg drugega položimo v obliko (posodo). Za nadev porabimo vsakršno že popolnoma pripravljeno sočivje, n. pr. rdeče zelje, korenje, ali pa tudi eno vrsto mesa, eno vrsto sočivja. Karfijola, korenje, grah ali tudi gobe so posebno primeren pridatek k mesu. Pastete, ki jim nismo dali makaronove podlage lahko tudi kuhamo v pari.

Manjše pastete lahko najprej zase spečemo in jih pri porabi nadevamo z ragu. Treba je le prej pečeno meso pred porabo nekoliko pogreti v pečici.

Sladke pastete. Za obliko potrebujemo krhko testo, za nadev pa zelo rahel rižev kuh, ali tudi zdob z jajci, ali pa fine kompute.

Opazka za pečenje vseh pastet. Dobro je, da oblike, oziroma posode s pastetami prve pol ure pokrijemo in postavimo v pečico. Pri hudem ognju bi se testo lahko zažgalo, dočim bi nadev še ne bil pečen.

Gospodinja se večkrat sramuje, ko vidi, kako črna je voda, ki je v nji oprala perilo, mesto da bi bila vesela. Saj je temna voda samo dokaz, kako temeljito je očistilo perilo *Zlatorog-ovo milo*. Obilna, gosta in nežno bela pena, ki jo daje *Zlatorog-ovo milo*, prehaja namreč pri pranju skozi tkanino in ji vzame vse nesnago. Zato je pravičen ljudski glas, ki veli: »Le *Zlatorog-ovo milo* da belo perilo!« To milo je res dobro in — domače. Priporočamo ga!

VRT V DECEMBRU

V tem času je včasih že zelo mraz in sneg pokriva hribe in doline. Pravimo navadno: zemlja počiva. V resnici pa še sedaj ni pravega miru v naravi, ampak šele takrat, kadar je nastopila zmrzlina; takrat namreč zemlja preneha s svojim delom. Misliti moramo na to, da je zemlja pod vplivom sonca, zmrzline, toplega vremena v stalnem gibanju. To šele napravi zemljo rodovitno in pripravno ter zbira v njej potrebno vodo, ki bo vso prihodnjo pomlad in poletje napajala korenine.

Tudi vrtnarica ima še vedno dovolj dela na vrtu.

V decembru navadno osnažimo sadno drevje suhih vej ter jim napravimo ve-

jevje primerno gosto in lepo oblikovano. Tudi z gnojenjem sadnega drevja imamo prav mnogo dela. Koščičastemu sadnemu drevju je treba dati precej apna, da se iz njega ne izteka drevesni klej. Jablane, ki so morebiti bolne, potrebujejo večjo množino apna. Starejše sadno drevje in grmičevje je mogoče prav zdaj gnojiti z gnojnicami. Pri mladih, to jesen sajenih drevesih, je dobro, da okoli korenin natrosimo hlevnega gnoja. Dokler zemlja ne zmrzne, še vedno lahko posajamo novo drevje.

V kletih in drugih prostorih spravljeno sadje je treba vsak teden pregledati. Vse ono, ki je dozorelo ali, ki je nagnito, je treba skrbno odbrati. Nikoli ne smemo pozabiti, da je treba take shrambe stalno zračiti, dokler ne nastopi zmrzal. V zelenjadnem vrtu je v decembru zadnja dela dovršiti. Kakor smo že večkrat na tem mestu poudarjali, je treba, ako tega do sedaj še nismo storili, zemljo prekopati ter jo izpostaviti koristnim vplivom zmrzline in raznih padavin.

Shrambo zelenjadi in drugih vrtnih pridelkov je treba vsak dan zračiti, dokler nam hud mraz tega ne zabrani. Tudi tu je treba vse shranjeno temeljito prebirati in odstranjevati vse nagnito. Ker so navadno ti prostori topli, je treba paziti, da se v njih ne razpasejo miši, podgane in drugi škodljivci.

Tople grede je treba, zdaj je prav zadnji čas, dobro zavarovati pred mrazom, kar lahko napravimo s tem, da jih zadelamo z listjem. Špinačo in motovilec je dobro pokriti s smrekovimi vejami, da lahko nabiramo to zimsko zelenjad tudi izpod snega. Nizke vrtnice je treba za dve pedi visoko ob debelcih zakopati ali jih z gnojem obložiti. O visokih vrtnicah smo že večkrat na tem mestu govorili.

Na sv. Barbare dan, t. j. 4. decembra lahko narežemo vejice forzij, okrasnih grmičev, tudi jablane ali češplje ter jih postavimo v temen prostor, da prično poganjati cvetje. O božiču so navadno vse te vejice že razcevele in imamo za božič kaj lep okras.

Ko zapade visok sneg in pritisne mraz, ne smemo pozabiti naših dobrih in koristnih ptičic pevk ter jim natrositi vsak dan primerne hrane.

KAZALO.

POVESTI IN ČRTICE

Bela srca. Lojze Županov. 1, 41, 85, 121, 161, 201, 241, 305, 345, 395, 429	
In našli so Dete. Peleasa.	11
Hiša v Grapi. V. Winkler. 15, 56, 98, 133, 178, 222, 272, 319, 360, 408, 442	
Povest o kipcju. M. Stepanova.	26, 63
Vsak obraz je lep. A. Galetova.	50
Najgrenkejša ura. M. Stepanova.	92
Bitka na koru. A. Galetova.	186
Beračica. I. Ranfl.	200
Tinica. I. Ranfl.	316
Doli na jugu, tam doli. M. Stepanova.	398
Nocoj bo jok. A. Galetova.	405
Prvenstvo za eno šivanko. F. Zupančič.	438

V PREMISLEK.

Božične misli.	7
Zgodba o sveti noči. Micika K.	9
Deklica. Evica. 47, 102, 129, 184, 214, 267, 329, 378	
Materam za njihov praznik. Dr. Gr. Rožman.	81
Pomen krščanske matere. R. Horvat	82
Pomlad in velika noč v tujini. F. Zupančič.	126
Naše orožje v boju. F. Zupančič.	128
Beseda samo. Ljubinica.	132
Male dolžnosti. F. Zupančič.	186
Ura.	259
Moj mali.	260
Odgovornost. Kühnel.	266
Vadi misli. F. Zupančič.	317
Prvo srečanje. M. Stepanova.	318
Milica. Dušica.	397
Cvetka pozabljenim. F. Zupančič.	402
November. F. Zupančič.	407

KATOLIŠKA AKCIJA.

Moda. M. Pribila, S. J.	23
Naša ljubezen Tebi Gospa. Dr. p. R. Tominec.	171
Na delo! Kdo na delo?	208
Klic. Apostolat dobrega zgleda. 254, 255	
Marija in angeli. Dr. p. R. Tominec.	257
Apostolat dela.	311
V luči Marijini. Bogomil Remec, S. J.	313
Apostolat molitve. Iz dekliške KA.	352
Izseljeniška nedelja.	357
Katoliško udejstvovanje.	395
Brezmadežni. Dr. p. R. Tominec.	433
Evharistični kongres.	437

PESMI.

Prisluhnite. Ana Galetova.	9
Moj božič. A. Galetova.	10
Izpoved. A. Galetova.	22
Poglej, Gospod! M. Stepanova.	42
Božične lučke. Beloglavec K. Draga.	47
Dom. A. Galetova.	57
Zimsko domotožje. Beloglavec K. Draga	60
O Mati, kako si nam draga! M. Elizabeta.	84
Zakaj? M. Stepanova.	99
Pomlad. A. Galetova.	123
Kar dan za dnem. A. Galetova.	128
Kdo še? M. Stepanova.	132
Bolečina. A. Galetova.	133
Ti si praznik moj. M. Elizabeta.	167
Pod okni. M. Stepanova.	169
Up. A. Galetova.	170
Med stroji. I. Ranfl.	175
Kuku. A. Galetova.	206
Poletno domotožje. Beloglavec Draga.	207
Moj sonet. M. Stepanova.	209
Telovo. Beloglavec K. Draga.	210
Kresna. A. Galetova.	217
Poletni dež. Beloglavec K. Draga.	217
Moja zvezda. Dušica.	223
V mraku. Beloglavec K. Draga.	228
Človeka sem iskala. M. Stepanova.	259
Zdaj sanjaš dekle. M. Stepanova.	262
Izgubljena. V. D.	266
Pridigar. V. D.	271
Poletni večer. Beloglavec K. Draga.	272
Za Iškarijota. Cesta vse ve. Galetova.	278
Odgovori. Beloglavec K. Draga.	311
Bela breza. Beloglavec K. Draga.	328
Tri. A. Galetova.	354
Zadnji pozdrav Lojzetu Županovemu. M. Stepanova.	387
Planincu na grob. M. Stepanova.	397
Krik. A. Galetova.	402
Slovo v jeseni. M. Stepanova.	413
Vsi sveti. Beloglavec K. Draga.	413
Grob našega kralja. Beloglavec Draga.	425
Večna obljuba Mariji. V. Razlagova.	435
Sloni dekle. Milka.	440
Ne pridi več. M. Stepanova.	449

IZ NARAVE IN ŽIVLJENJA

Kmetski stan in kmetska zemlja.	24
Poletno modno poročilo.	144
Sprehod po Splitu. A. Golob.	173
Pojd' mo na Štajersko. D. Kosova. 218, 282	
Modno poročilo za poletje.	261

Navodila za kopanje, izlete in turisti- stiko. Dr. M. Justin.	263
Naša narodna družina. O. S.	366
Japonska žena nekoč in sedaj. M. P.	403
Ob tragični smrti kralja Aleksandra.	426
Kralj Peter II.	428

SPOMINI UMRLIM.

Minka Ermanova.	72
Francka Lesarjeva.	153
Mařenka Grossmann.	293
Marija Curie.	338
Tilka Lamprechtova - Dušica.	355
Mons. Frane Bulič.	358
Pavlica Medenova.	376
Angela Zupanec.	376
Kralj Aleksander.	385
Lojze Golobič.	386
Metka Vidic.	418

ŽENA IN DELO.

Zaščita žene delavke. Podpore ob po- rodu. Miloščina in pravica. R. Smersu.	28
Pomen socialnega zavarovanja.	64
O dopustih. R. Smersu.	65
Žena in organizacija. Nedeljski po- čitek. R. Smersu.	103
Po svetu.	30, 147, 290
Vprašanja in odgovori. 66, 104, 146, 189, 231, 289, 332, 371, 415	415
Dvojno zaslužkarstvo. R. Smersu.	145
Kdor ne dela. Ljubezen mora zma- gati. Delavska plača. R. Smersu.	188
Kam? Kdo mora biti zavarovan. S.	229
Nov družabni red in žena. R. Smersu.	285
Naše vajenke. R. Smersu.	286
Podpore ob bolezni. R. Smersu.	331
Daj nam danes . . . R. Smersu.	331
Podpore za brezposel. delavke. Smersu.	332
Dva važna zakona. R. Smersu.	369
Naše nezgodno zavarovanje. Smersu.	413
Človek in stroj.	450
O kmetjskih in gospodinjskih poslih.	451

KOLODVORSKI MISIJON.

Samo proč od doma! Dina E.	31
Let. poročilo K. M. v Ljublj. 67, 148, 190	190
V domu Caritas socialis na Dunaju.	
Janka B.	191
Letno poročilo Društva za varstvo deklet v Ljubljani.	232, 290
Kolodvorski misijon v Mariboru.	333
Pri dunajskem Kolodvorskem misi- jonu.	371

Pri K. M. v Kölnu. M. R. Fuchs. 416, 452	452
Ob odhodu v velemesto.	454

PO ŽENSKEM SVETU.

34, 70, 117, 151, 192, 236, 296, 338, 374, 418, 454	
--	--

V ROŽNEM DOMU.

V tovarno. F. G.	35
Novo življenje. F. G.	75
V delavskem predmestju. F. G.	113
Njuna sobica. F. G.	196
Julka in Slavka. F. G.	237
O obleki. F. G.	298
Polje, kdo bo tebe ljubil? F. G.	339
Obe strani. F. G.	380
Kaj me briga moj brat. F. G.	419
Za izseljeniško nedeljo. F. G.	458
Gospodinjstvo 36, 76, 114, 156, 197, 238, 300, 340, 381, 420, 459	
Kuhinja 38, 77, 115, 157, 198, 239, 303, 342, 383, 422, 460	
Vrt 38, 78, 116, 158, 200, 240, 343, 383, 422, 462	
Vprašanja iz zdravstva. Dr. Justin. 78, 158, 198, 423	

IGRA.

Dorica božji otrok. S. Cajnkar. 53, 140, 176, 212	
--	--

IZ NAŠIH KROGOV.

71, 153, 194, 233, 293, 334, 376, 456	
---------------------------------------	--

ZA DANES ALI JUTRI.

Ozeblina.	39
Razno.	40
Dekle z dežele.	40, 79
Prva pomoč pri slabosti. Mrzle noge.	80
Gumijevi čevlji. Kako naj ravnamo s s čevljem in krznom.	120
O negi zob. Kako naj peremo. Kako naj solimo.	160
Ščep soli.	304
Snaženje kleti, krtač. Saharin.	344
Odprava madežev.	384
Jabolko kot zdravilo.	242

SLIKE

7, 9, 10, 13, 16, 43, 46, 52, 84, 86, 127, 145, 167, 170, 173, 175, 187, 207, 210, 219, 221, 234, 247, 258, 263, 264, 283, 285, 293, 294, 307, 328, 334, 337, 347, 353, 355, 359, 363, 376, 385, 386, 396, 397, 407, 434, 435, 456	
---	--

DOBRE KNJIGE

V založbi »Naše zvezde« je izšel »Kongregacijski dijaški koledarček«. Po obliki ves ličen in lep, ima tudi prav prijetno vsebino. Vsak dijak najde v njem marsikaj, kar večkrat potrebuje, pa bi nikjer drugje ne našel. Poleg raznih statistik, formul, slovniških pripomočkov, je tudi še par člankov prav aktualne vsebine. Cena mu je Din 8.- in se dobi pri imenovani upravi pa tudi po vseh trgovinah s knjigami. Nobene dijakinje ne sme biti, ki ne bi imela tega svojega koledarčka.

Izšel je tudi »Misijonski koledar za l. 1935. Letošnji koledar ima prednosti vseh dosedanjih, pa jih celo prekaša. Naslovná slika je štiribarvna. Notranjost obsega 128 strani z zelo lepimi članki, ki jih ponazorjuje 90 slik. Vsebinska je poučna in obenem zanimiva in zabavna. Čitatelj najde tu marsikaj, kar je že drugje iskal, pa ne našel. Zlasti v narodopisnem pogledu je koledar zelo bogat. Pri nas v Slovencih imamo zelo številne družine, ki so poslale misijonarja ali misijonsko sestro v te kraje, ki jih opisujejo imenovani članki; zato bodo zlasti te družine pa tudi njih znanci radi kupili ta koledar, da se nekoliko pouče o razmerah, kjer so jim dragi družinski člani ali znanci, pa tudi zato, da bodo podprli s svojim prispevkom morebiti prav tisti misijon, v katerem delujejo njihovi sorodniki in znanci. Cena

koledarju je neverjetno nizka, stane namreč samo Din 10.- kar je, če pomislimo še, da ima tudi še nekaj prav mičnih povesti, naravnost čudovito. Zato naj se prav Vigrednice z vso vnmemo posvetijo agitaciji za ta koledar in naj jim ne bo žal, ko gredo od hiše do hiše, da dobe čim več odjemalcev zanj.

V zadnji Vigredi je bil vložen letak za novo knjigo, ki je izšla v založbi Mohorjeve knjigarne »*Vtiski iz Konnersreutha*«. Knjigo je v češčini spisal praški nadškof dr. Karel Kašpar, poslovenil pa šentlovenški župnik Janez Oblak. Knjiga bo zanimala vsakogar, namenjena pa je predvsem preprostim ljudem. Doslej še nismo imeli o tem dogodku nobenega podrobnega slovenskega popisa, le nekateri časopisi so o tem pisali, ki pa niso vsem ljudem na razpolago. Na vprašanja, ali je to preprosto dekle svetnica, ali so dogodki z njo čudeži, odgovarja pisatelj sam v knjigi. Knjiga sama pa je, ki človeka zresni in dvigne. Kdor jo bo bral, je ne bo mogel več pozabiti. Uči namreč človeka trpeti in nositi križ. Tega pouka pa vsi tako zelo potrebujemo. Knjiga stane broširana Din 12.-, v platno vezana Din 20.-. Člani Mohorjeve družbe pa dobe 25% popusta, če jo naroče pri Družbi sv. Mohorja v Celju ali pri njeni podružnici v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19.

Vigredni teden

Od 1. do 8. decembra je »Vigredni teden« t. j. teden, ko se bomo vse Vigrednice posebno zavzele za Vigred, da ji pridobimo novih naročnic. Vsaka Vigrednica bo tisti teden pokazala Vigred svojim prijateljicam in znankam, ki Vigredi še ne poznajo in jih bo povabila, naj se nanjo naroče. Vsaka Vigrednica bo ta teden posebno poudarjala, da se morajo katoliške žene in dekleta oklepati edino svojega ženskega glasila »Vigred«.

V vsakem kraju bo ena izmed Vigrednic prevzela poverjenišтво t. j. pobrala naročnino, jo poslala na upravo Vigredi in bo sprejemala na svoj naslov vse Vigredi, ki prihajajo v tisti kraj.

Vsaka Vigrednica bo povedala svojim naročnicam, da prihaja Vigred vsak mesec na 40 straneh s prav lepimi povestmi, črticami, članki, novicami, navodili. Vigred ima modno in krojno prilogo ter prilogo za ročna dela. Vsaka Vigrednica bo povedala svojim naročnicam, da Vigred stane le Din 25.- brez priloge, Din 50.- s prilogo. Če se naroči 20 izvodov brez priloge pod enim naslovom, tedaj stane vsaka Vigred samo Din 20.- na leto. — Vigred se naroča v Ljubljani, Masarykova cesta 12.

AKO GRE ZA ZAVAROVANJE
pride v poštev le

V z a j e m n a zavarovalnica

V LJUBLJANI, Miklošičeva c. 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi.
2. doživetje, smrt, rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »Karitas«.

Zavarujte sebe in svoje imetje
edino pri naši domači
slovenski zavarovalnici.

»Dekliški oder«

V založnistvu Vigredi je petero zvezkov Dekliškega odra, ki vsebujejo nastopne igre z ženskimi vlogami:

- II. zvezek: PASTORKA.** Drama v petih dejanjih.
SESTRI. Božična slika v enem dejanju.
ŽIVELA TELOVADBA. Vesele igra v enem dejanju. Cena Din 12.—
- III. zvezek** je posvečen materinskemu dnevu in vsebuje 19 deklamacij za materinski dan in kratke prizorčke:
POTRPETI JE TREBA Z OTROKI.
PISMO
MATERIN ZAKLAD
MOČNA MATI
MATERINSKA LJUBEZEN
Cena Din 10.—
- IV. zvezek:** vsebuje 5 daljših in krajših iger namreč:
ZA SREČO. Igra v treh dejanjih.
ANGELA. Božična igra v petih slikah.
URE NA RAZPOTJU. Prizor za Silvestrov večer.
PAMET JO JE SREČALA. Burka v treh dejanjih.
KAKOR VIDITE... Veselostava igra v štirih slikah. C. Din 16
- V. zvezek: SV. ELIZABETA.** Igra v petih dejanjih. Cena Din 7.—
- VI. zvezek** vsebuje tri igrice:
ZADOVOLJNOST OSREČUJE. Božična igra v enem dejanju.
GRBAVKA. Misijonska igra.
PRED JASLICAMI. Božična igra v dveh dejanjih Din 7.—

Z A L O Ž B A V I G R E D I

Ljubljana, Masarykova 12.

Vigred 1929, 1930, 1931, 1932, 1933
à Din 25.—

Mati vzgojiteljica. — Din 16.

Med pomladjo in poletjem. — Din 10.

Henoh Arden. — Din 8.